

AMVONUMU

FOIA BASERICESCA

pentru elaborate din sfer'a elocintiei sacre.

Pest'a 15—29 febr. 1868. Nr. 4.

Anula I.

Ese de doue ori pe luna; pretiulu de prenumeratiune pentru Austri'a 4 fl. v. a. pe anu. 2 fl. v. a. pe diuotato de anu; 6ra pentru Romani'a 1 galb. pe auulu intregu. Prenumeratiunilo se facu la redactoriulu in Oradea-mare (Grosswardein) in Ungari'a.

Dominec'a I. din Paresime

Predica

(din scriptole repausatulni *Luc'a Popu Munténu*)
Despre ascultarea cuventului lui D. dieu

„Si a aflatu Isusu pro Filipu si i-a
disu lui:

Vina dupa mine!“ (Joanu I. 44.)

Profetulu *Jeremia* scrie in cartea sa (XVII 11.), cunca *poturnicheu oua multe oue, dara nu le clocesce*. Acesto cuvinte le esplica S. *Jeronimu*, dicundu: ca *poturnichea* are natur'a, de fura ouele altei *poturnichi* si pro acele lo clocesce; si candu crosece puiulu, de pote acum sborá, atunci parasesece pre mam'a straina.

E lucru de mirare acest'a, dara e mai de miratu acc'a ce dice S. *Ambrosiu* si St. *Isidoru* ca puiulu nu numai ca parasesece pre mam'a straina, ci indata ce aude viersulu mamoi sale adoverate, o cunosece si euro la dens'a. Asemene se intempla si eu cei drepti, pre cari insielandu-i diavolulu astutu fura animele, sufletele si mintea loru intru ascunsu, ca se le insusiesca siesi; ma indata ce aude sufletulu insielatu vocea Parintelui seu, depe voce cunosece pre creatoriulu seu si sborandu grabesce la densulu, parasindu pre celu strainu; precum Filipu, dupa marturisirea S. *Evangelie* de astadi, lasandu tote, urma lui Cristosu.

Filipu, I. A! audindu acele cuvinte ale lui Cristosu: „*Vina dupa mine*“ a lasatu ale sale si a mersu dupa Domnulu. Se plecãmu dara se facemu si noi asemene! Din care cauza veni a ve aratã prin darulu domnediescu, ce mare folosu este a ascultã cuventulu lui Ddieu si cum trebue a-lu ascultã, qin cari voti potã cunosece usioru fericirea celoru ce-lu asculta cu bucutiã, si nofericirea celoru ce se departa de densulu.

S. Scriptura ne spune despre unu parinte bunu, care avea doi fi, celu mai micu se urise de cas'a parintelui seu, sî cerendu-si partea sa a mersu in tiera departe. Grœu i erá parintelui a lasá dela sine pre fiulu seu, ce grabiá spre ticalosia sî periclu; — sî totusi neci cu unu cuventu nu ne spune scriptur'a, cumca acelu parinte se fia sciricitu despre sortea fiului seu prin scrisore séu prin servulu seu, intrebandu, mai traiesce ore? séu a peritu pote fiulu indepartatu? . . . Oh! ce altfelu face Parintele cerescu! Cu câtu iubire se ingrigesce densulu despre sortea filoru sei degenerati si peccatosi, cari cu o muscatura din merulu opritu ne luaramu partea din fericire, din raiu, sî retecimu acuma prin tierete straine ale acestei lumi ticalose, ma Parintele de susu nu se uita de fiii sei. Cãti soli ni-a tramisu? Cãte sciri ni-a datu? Cãte parti din St. Scriptura, totu atãto cãrti tramise, noue, aducundu-ne aminte du patri'a nostra, cã-ci precum dîce Stulu Apostolu Pavelu: nu pre pamontu ci in ceriuti e cas'a ~~nostra~~ cea eterna sî aretandu-ne desiertatiunea acestei lumi, *unde tote sunt vanitate, desiertatiuni*, si undu tote pieru.

Oh! dulce Creatorie! care te umilesci pentru noi, noi ar trebui se to rogãmu pentru indurare; sî tu porti grigea nostra! Totu celu ce este fiulu séu fi'a alesa a Domnedieului seu, do sî a picatu departe de raiu, de sî s'a cufundatu in celu mai aduncu noroiu alu peccatelor, oh! vena, intorca-se la Ddiu, asculte cuventulu Domnului Domnedieului seu, care promite, ierta sî binecuenta, sî nu infrunta neci candu pre celu ce cade intru anim'a sa, dîcundu la tronulu domnediescu cu fiulu respitoriu: *"Tata, peccatuit'am la ceriu sî inaintea ta, si nu mai sum demnu a me chianá fiulu teu."*

Asiá erá S. Davidu, care audîndu, ce i-a tramisu Ddiu prin profetulu Natanu, s'a megnitu in sufletulu seu sî a strigatu oftandu: *"Pecatuit'am inaintea Domului Drmnedieului meu!"* Asiá erá S. Petru, carele dupãce s'a apedatu de trei ori de Domnulu, Isusu privi spre elu, sî acést'a privire intru atãt'a petrunse anim'a lui, câtu a plansu cu amaru, sî preste tota viet'a s'a vactatu de caderea sa. Asiú sunt toti cei alesi ai lui Ddiu, cari de sî cadu apucati de slabitiuni, nu se uita pre sine sî nu intãrdia, ci la unu cuventu alu lui Ddiu, alerga la Parintele loru, care i ascepta cu braciele deschise.

Nu se pote neci inchipui cãte cãli sî cãte moduri a cautatu sî cauta Ddiu, ca se aduca éراسi la sine pe fiii sei instrainati prin peccatu. Unor'a le graiesce prin consciintia, punendu man'a pe anim'a loru. Altor'a in ore de grige sî amaretiune le inspira spiritulu seu divinu. Pre unii i indulcesce la sine prin binefaceri sî daruri avute, séu i apesa cu atãt'a lipsa sî miseria, câtu sunt siliti a se intorce la densulu. Pre altii i simulge dreptu do la port'a jadului, precum dîce S. Davidu despre sine: *"De nu m'ar fi spriginitu Domnulu, sufletulu meu s'ar fi coboritu in iadu; inse tu Domne bune, din aduncimca pamentului éراسi m'ai redicatu pre mine"* Da, l'a redicatu pre densulu, éراسi l'a adusu inderotru, pentruca elu, audîndu glasulu Ddieului seu, depe glasu a cunoscentu pe facatoriulu seu, sî a cursu la densulu. Sî cu adoveratu

nu este anima atât de strivita, carea se nu se aprinda de iubire, ascultându cu atențiune și meditându, decât ori se aude vocea Creatoriului. Nu este pofta atât de tare legată de lumea acést'a cu bunetatile ei trocatorie, carea întielegundu vocea secreta a lui Ddieu, se nu suspine după bunurile eterne de alta lume. Ascultati numai bine și cumpeniti în mintea voastră cuventulu lui Ddieu! Nu este intristare séu miseria, ce nu s'ar alină și mangaiá, ascultându din sufletu, ce ne sioptesce Ddieu încetu, încetu.

De orice cuventulu lui Ddieu are atât folose pentru sufletele nostre, mandá Ddieu, ca regele Judeiloru în tota diu'a vietiei sale se cetesca St'a Scriptura, și pre toti i-a insarcinatu ca se invetie pre copiii loru a cugetá despre cuventulu lui Ddieu; pentru acea fece Ddieu în testamentulu vechiu o promisiune atât de frumoasa celoru ce tienu cuventulu seu, dicundu legea lui Moise: „*Deca asculti cuventulu lui Ddieu și faci ce e dreptu înaintea lui și implinesci mandatele lui sante și asculti vointi'a lui: nece unu morbu, ce am tramisu asupra Egiptului. preste tine nu voiú tramite.*“ (Ex. XV. 26.)

Era prin prof. Isaia aceste promite: „*deca voiti și me ascultati pre mine veti gustá bunetatile pamentului*“ (I. 19.). Și inca mai mare respata promite Deieu în testamentulu nou la St. Joanu Ev. „*Amin, amin, graiescu voue, deva pazi cineva cuventulu mieu, nu va vedé mortea în vécu.*“ (VIII. 51.) Pentru acea și S. Davidu asfeliu se roga: „*Am ascunsu în anim'a mea cuventulu teu, ca se nu pecatuescu tie*“ (Psl. CXVIII. 11.) și la S. Ev. Luca: „*Éra Maria paziá tote cuvintele acele, punendu-le întru anim'a sa*“ (II. 19),

Dreptu acea, J. A! ascultându aicea vestirea cuventului domnediooseu, se ne cugetámu despre ce amu audítu și se nu pasímu din beserica, fora a rogá pre Ddieu, se ne spriginesca și se ne umbresca cu darulu seu, ca se potemu implini ce amu audítu; cá-ci precum nutrimentulu séu léculu, ce tí se punu înainte pe mesa, sunt fora neci unu folosu, deca nu le gusti și nu le rumegi; asiá si invetiaturele frumose nu ti-vorú ajutá întru fericire, deca nu le tieni în minte, si nu le prímesci în anim'a ta. Pentru acea deca ai audítu vr'unu pecatu probozindu-se și defáimandu-se de pe amvonu, privesce în sufletulu teu, și sciindu-te partasiu de densulu, indiropta-te și te desbraca de elu.

Cine se uita în cautatore (ocliná), și se vede tinosu séu cu péta, se spala îndata și sterge pet'a; inse candu s'ar întorce de la cautatore și nu si-ar spalá tin'a, uitandu-se de dens'a, ce folosu, cá s'a uitatu în ea și si-a veditu acolo spurcatiunea sa? Chiaru asiá cine aude cuventulu lui Ddieu și din acel'a pricope spurcatiunea sufletului seu, se ingrozescă și se hotaresce a sterge pet'a sufletului, cu anima infranta cáindu-se de pecatu, si prin marturisire curatíndu-se de densulu. Cine inse mergundu de la predicatiune, se uita de vestirele ci mantuitoarie, si remane întru reutatea sa; ce folosu cá a audítu predicarea? A audítu smintele, defectele sale, și nu le indiropta; a întielesu voi'a lui Ddieu, dar i-a sboratu din minte. Cu astfelu de ascultare,

nimene nu se face fiulu lui Ddieu, ci si-castiga ste numai osenda; pentruca „servulu ce a sciutu voi'a domnului seu, si n'a implinitu, neci a facutu dupa voi'a lui, se va bate multu“ (Luca XII. 47.) Sî asiâ ascultarea cuventului divinu numai atuuci e spre folosu, deca lu-intrebuintâmu spre indireptarea moraluriloru, impliindu in fapta ce amu audîtu din cuventu.

Câtu de maretiu este cuventulu lui Ddieu, ascultati din cuvintole minunate ale Stului *Augustinu*: „*Ve rogu Fratiloru mei! spuneti-mi, ce vi se pare voue mai mare, trupulu lui Cristosu seu cuventulu lui? Deca roiti a respunde dreptu, atunci trebue se diceti, cumca cuventulu lui Ddieu nu e mai micu decatu trupulu lui Cristosu*“ Sî dreptu acea cu câta grige ne ferimu, candu primimu trupulu lui Cristosu, se nu pice ceva dintr'ensulu pe pamentu, cu atât'a grige se ne pazimu ca din cuventulu Domnului, ce ni se vestesco, se nu pice nimicu din anim'a curata; cî-ci nu e mai pucinu vinovatu celu ce asculta cu lenevire cuventulu lui Ddieu, decâtu celu ce din lenevire scapa la pamentu trupulu lui Cristosu, sî „*cela ce este de la Ddieu, graiurite lui Ddieu asculta*“ (Joanu VIII. 47.) Totu cela ce a audîtu graiulu lui Ddieu se-lu primesca cu fomo sî sete spre invetiatur'a sa, spre indreptarea moralului seu, ca sî candu s'ar fi dîsu acel'a numai pentru dousulu; se nu impinga pecatulu pe altulu ca fariseulu, ci se dîca intru sine: mi-a fostu lipsa de acést'a, Ddieu mi a vorbitu prin rostulu acestui invetiatoriu suflatescu, voiesseu de aci nainte a lucrâ asiâ, sî mergundu la ai mei, voiu spune filoru mei sociei sî familiei mele, ce am audîtu sî de ce s'a edificatu sufletulu meu!

Spre acést'a ne indemna *S. Joanu* gara de auru, dîcundu „*Casi celu ce trece pe campia si culege flori, seu prin gradina si culege frupturi, seu ca celuce mergundu de la ospetiu duce cu sine dulcetiuri pentru pruncutiî sei; asiâ culege, iea si du cu tine din vestirea cuventului flori si fruptu la cas'a ta*“ Multu intieleptiesce lucra acei parinti pii cari nu lasa a gustâ seu a bé fii loru nimica, panaco n'au spusu ceva frumosu sî bunu, ce au audîtu din predicatiune, facundu-i asiâ se nu uite celo audîto; sî alta data se asculte mai cu luare a minte. Sî sciti caus'a pentruce nu au multo predicari neci unu folosu vediutu? Pentruca multi dintre ascultatori sunt nepregatiti, sî cuventulu depe amvonu lu-asculta numai din petrecere seu datina fora atentiune; ba a une ori cucaindu seu siovaindu incoce sî incolo cu gaudulu, asiâ cã numai cu trupulu sunt de facia, era cu spiritulu retecescu departe, seu chiaru iopotescu, murmura, ridu vorbescu desiortatiuni ori devetescu pro altii. Era accia ce asculta numai pentru petrecere in jocu de minte cudreptu potu asemenâ cu ciurulu raru, prin care trece semburulu grâului sî numai paie sî teritie romanu intr'insulu.

Dreptu ace'a se ne cugetâmu bine, unde sî la ce mergemu, candu ne ducemu la predica, sî nu va fi cu potintia se nu se cuceresca animele de umilintia, cumponindu, cã intrâmu in cas'a lui Ddieu. De ai sci, cã Domnulu, Cristosu vestesco acolo elu ensusi in persona cuventulu sî invetiatur'a sa

nu ai grabi ore cu doru mare, ca se lu asculti? N'ai urmă sî tu esemplulu Judeioru, cari trei dîle cureau flamendi sî setosi prin desertu ca se auda pre Cristosu? Se scii dara, cã ensusi Cristosu graiesce prin predicatoriulu seu, dupa marturisirea sa la S. Ev. Luca „*Cel'a ce asculta pre voi, pre mine me asculta.* (X. 16.) Nu cautati cu judecata stremba cã cine ve predica voue; ci cã pre cine ve infaciesieza acel'a? S. Ap. Pavelu dîce: „*Noi ai lui Cristosu buna miresma suntemu intru cei ce se mantuescu, si intru cei ce pieru; unor'a adeca odorulu mortii spre morte; era altor'a odorulu vietiei spre vietia. . . . Noi nu falsificamu cuventulu lui Ddieu, ca altii, ci graim din sinceritate, si ca dela Ddieu, inaintea lui Ddieu intru Cristosu.*“ (II. Cor. II. 15—17). Nu cercati vietia, faptele, portarea predicatoriului, ci cuventulu lui, ce-lu intrebuintieza pentru sufletulu vostru; pentruca celuce predica, dupa cum dîce S. Augustinu, acel'a e numai coria cu vasulu semenatoriului curescu, alu lui Isusu Cristosu. Elu semona sementia adeverulei in sufletulu invetiatoriului sî acest'a numai o imparte in animele ascultatoriloru, ca se aduca fructuri bune spre vietia eterna.

A ascultã inse preste totu anulu cuventulu lui Ddieu fora voia, e o deprindere nebuna, cã-ci acest'a e semnulu celu mai invederatu alu oserdirii eterne. Acest'a o intaresce sî S. Gregoriu patriarculu dîcundu: „*Nu e neci unu semnu mai vederatu alu peirii eterne, decatu a nu ascultã voiosu cuventulu lui Ddieu. Neci nu me miru ca-ci unulu ca aceia, dupa dicerea Mantuitoriulu, e nascutu din satana. Pentru acea a primu léculu cuventulu lui Ddieu si a nu se miscã spre caintia, e semnu de morte.*“ Bine a auditu Irodu pe S. Joanu Botezatoriulu cum dîce: „*Nu ti se cuvine se aibi pre muierea fratelui teu*“ (Marcu VII. 8.) elu nu s'a intorsu spre caintia. Aude avarulu pre profotulu Ezechielu cum dîce: „*Argintulu loru se arunca afora, si aurulu loru se va face gunoiu. Argintulu si aurulu loru nu i va liberã pre densii in diu'a maniei Domnului* (Ezech. VII. 18. 19.) Aude cum predica S. Paulu: „*Neci furii, nici laconii . . . imperati'a lui Domnedieu nu ó voru mosceni*“ (I. Cor. VI. 10.); nu voru avé parte de marirea lui Cristosu. Aude: dara ce folosu cã nu se indirepta, ma se supera de ce aude. Pentru acest'a a dîsu pro Samuilu catra Saulu: „*Pentruca ai lapedatu cuventulu Domnului, si Domnulu te va lapedã pre tine*“ (Reg. XV. 26.) S. Anselmu astfelu ne propune acestu lucru: Prunculu tienendu paserea legata cu atia de pitioru, une ori o lasa se merge mai departe; inse indata ce o vede, cã va se sbore, ca pre unu robu o trage inderetru, sî se forte desfata in jocuri'a acest'a. Asia diabolulu tienendu pre omenii intiesuti cu datina pecatuirii, uncori pare a fi incetatu de a-i ispitã, lungesce atia venatoria, sî i lasa a implini câte o fapta buna, a ascultã cuventulu lui Ddieu sî a se cugetã la indereptarea vietiei; sî candu voru se sbore, vine alianulu cu latiuulu sî era i stringe inderetru in datina pecatului, nepotendu se scape din primsorea sa. Asia fece cu Irodu lu lasã se cunosca „*ca S. Joanu Botez. era omu dreptu si santu, si lu-socotea pre elu, si ascult*

tandu-lu pre densulu, multe facia (Marcu VI. 20.) dara mai apoi éra-lu trase diavolulu in curs'a sa, aruncandu-lu in peccatulu necuratiei, sî indemnan-du-lu se taie capulu santului Ioanu. Unu jocu acest'a, in care multu se des-fata diavolulu.

Acum dara J. A! necautandu la acca, cine vestesce cuventulu lui Ddieu? cum? cu ce maestria? cu ce intieleptiune sî arte respica graiurile divine, se lu- ascultămu din anima curata, se nu alergămu dupa umbra, ci se imbracisiămu adeverulu. Se luămu aminte, ce este mantuitoriu pentru noi, sî meditandu despre densulu, se ne desceptămu voi'a spre iubirea lui Ddieu, spre plangerea peccatoru sî spre indireptarea victiei nostre: sî ascultandu predicatiunea, se ne inaltămu adese cugotele nostre la coriu, rogandu pro Ddieu se implante in anemele nostre adeverulu, ce l'amu auditu, ca se lu-implinimu in fapte; cà-ci fora de darulu lui Ddieu nimica nu potemu face; Mantuitoriulu a dîsu: „*Fora de mine nu poteti face nimica*“ (Joanu XV. 5).

Dreptu acea se ne rugămu, ca se ierte peccatele nostre, se curatiesca. sufletele sî se deschida audiulu animeloru nostre; se lumineze mintea sî se invetie nesciinti'a nostra, sternesca voi'a nostra spre faptele bune, ajute, intaresca nepotinti'a nostra spre implinirea acclor'a, ca se potemu stă odini-ora inaintea lui ca servi credintiosi, plini de fructuri bune, a caroru respla-ta mare e victi'a eterna, cea ce se ni o de Ddieu. Amin.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dominec'a II. din Paresime

Predica

(de Mariu Bihorénulu)

Explicarea schitiata a Evangeliici.

„Si venira la elu unii, aducundu pre unu paralticu,
pre care lu portau patru“. (Marcu II. 3.)

Treidieci sî trei de ani a petrecutu J. A! Cristosu pe pamentu, sî trei ani au trecutu peste tota tier'a evreesca invetiandu, vindecandu, sî binefa-cundu, pana in urma se opri in Golgot'a, pe altariulu crucii. In decursulu victiei sale elu iubiă a petrece a dese in cetatea Capernaum, unde a facutu multe mimuni sî a predicatu multe invetiature frumose. S. Evangelia de astadi inca ni-lu arata chiaru vestindu invetiaturele sale mantuitorie popo-rului in Capernaum, sî dovedindu potorea sa ddieesca in vindecarea para-liticului.

Se aruncămu o privire scurta asupra cuprinsului intregu alu ca stei-s. Evangelie, sî se profitămu de invetiaturele multe sî maretie, ce ni le in-tinde Spiretulu S. se ne lumineze, se ne ajute sî se suplinesca cu darulu seu cea ce nu pote slabitiunea nostra, ca invetiaturele, ce le vomu audî, ea se ne fia totororu spre mantuire sî fericire!

1. „*In tempulu acel'a intra Isusu in Capernaum . . . si venira la elu unii, aducundu pre unu paralticu (slabanogu), pre care-lu portau patru.*“ (Marcu I. 1. 3.) Cine se nu cugete J. A! cu compatimire la starea dorerosa a unui paralticu, ologu de petiorele, ologu de manele sale? Acole jace elu nepotintiosu in patulu suferintiei, fora de a se poté miscá, suspinandu su sarcin'a doreriloru amare, cari i consuma cu incetulu poterile, pana i stingu faci'a vietiei. Dar nu vedeti ore, cá asemenea unui paralticu este omulu le niosu, omulu trandavu in sierbirea lui Ddieu? Are mane, dar nu le folosesece, nu intreprinde nimicu spre mantuirea sa; are petiore, dar nu face neci unu pasu catra tient'a fericir ii sale eterne. Ore nu ve tieneti sî voi J. A! de numeralu acestoru omeni nefericiti? Ce se faceti, ce se intreprindeti, pentru de a scapá de o bola sufletesca ca acést'a?

Patru au trebuitu se porte pre paralticulu din S. Evangelia de astadi, ca se pota veni la Cristosu; patru sunt portatorii, vreu se dîcu patru sunmiedilocele, cari potu se ve descepte sî pre voi din trandavi'a pericu, losa, ca se cercati cu insufletire santa pre Cristosu. Acesti patru portatori-aceste patru micdiloce sunt: 1) *Recugetati, pentru ce sunteti pe pamentu*² Ddieu v'a creatu pre voi, sî pentru sino v'a creatu. Fiacare dî e unu clinodu nepretiuitu, ce lu primiti din man'a lui, ca se-lu folositi cu credintia intru sierbirea lui, lucrandu sî ostenindu pentru mantuirea sufleteloru vostre. Au pentru acea se pune lumin'a ser'a pe mesa, ca se dorma casnicii la dens'a. Au pentru acea stralucesce faci'a acea mare, sorele pomposu pe ceriu, ca se sierbosca celoru cari incungiaura lucrulu? Dar mai pomposa, mai stralucitoria lumina este J. A! *adeverulu si Darulu Evangeliei sante alui Cristosu.* Ore nu ve inforati, a nu folosi o lumina ca acést'a? Séu se ne fia datu in desiertu Ddieu multele sî frumosele ensusîr: trupesci sî sufletesci? Titu, imperatulu romanu nu lasá a trece neci o dî, fora de a face vre o fapta buna. Sî decâteori trecea vre o dî, fora de a implini ceva lucru bunu strigá cu parere de reu: „*Amiciloru! pierdúi diu'a de astadi*“! Voi sunteti crestini, sî se ve lasati ore a fi rosinati de unu imperatu paganu?

2.) *Aduceti-ve a minte de zelulu neobositu alu lui Cristosu in lucrarea mantuirii sufleteloru vostre, si de esemplulu Apostoliloru si a santiloru lui Ddieu.* Câte a suferitu, cátu a ostenitu Cristosu pentru voi, dela cipit'a, candu se scobori in esle panaila sangerarea sa pe cruce! Câte nopti a veghiatu rogandu-se pentru voi; cum trecere dintr'unu satu in altulu, dintr'c tiler in alt'a inveitandu sî vindecandu; cum luá crucea grea pe umerii sei raniti, cum o portá susu in Golgot'a, ca se se sierfesca pe dens'a pentru voi. Pentru voi a patimitu atâte mnelulu nevinovatu, sî voi se nu voiti, a intreprinde nimicu pentru densulu pentru mantuirea vostra?! Priviti la esemplulu Apostoliloru a martiriloru sî a altoru nenumarati barbati derepti sî femeo sante, cari ti-au versatu sangele pentru Cristosu, cari cu postu, cu rogatiune, cu elemosina sî cu totu felulu de fapte bune si-au meritatu cunun a ne-

vesceditoria a vietiei! Sunteti socii santiloru, locul vostru e gatitu in ceriu pasiti in urm'a loru.

3) *Recugetati la esemplulu frumosu, ce vi-lu intinde in ast'a privintia fapturele fora de minte.* Priviti cum lucra, cum aduna tote in natura! Albinelo zidescu cu serguintia neintrerupta casulitiele loru de cera, si alunga dintre sine pre cele trandave. Si furnicele, ce se ve dîcu despre miclele furnice? „*Mergi la furnica oh trandavule cerceteza caile ei, si invetia intieptiune!*“ (Prov. VI. 9.) Asiá facu fapturele fora de minte; cum! putere-ati voi ore stá locului, fora a aduná la fapte bune, fora a lucrá pentru marirea lui Ddiou si fericirea voastra?

4) *Cugetati desu la pedeps'a, ce ascepta pre crestiniá trandavi in implinirea detorintieloru lorú, si la resplat'a celora cari zeleza cu insufletire santa pentru marirea lui Ddiou si mentinerea loru.* Lumea este o gradina J. A! gradin'a lui Ddiou, si omenii sunt pomii in dens'a. Dar cum totu pomulu care nu aduce fructu, se va taiá si se va arunca in focu, cum ne invetia eras Mantuitoriulu nostru (Mat. III. 10.) Lumea este asemene unui campu de lupta, in care se ostesce fiacare pentru cunun'a vietiei. Cum o va castiga inse acel'a, care nu se ostesce? „*Aruncati pre servitoriulu nefolositoriu intru intunereculu celu din afara, acolo va fi plansu si crasn irea.*“ (Mat. XXV. 30. Ce osenda! ce nefericire! Deci dara „*se nu ne obosimu in facere de bine, ca la tempulu seu vomu secerá neostenindu*“ (Gal. VI. 9). Scurta oste ostenele'a pe pamentu, nefinita, eterna va fi resplat'a in ceriu!

II. *Si nepotendu ei a se apropiá de densulu, din caus'a poporului, descoperira cas'a, unde era elu (Isusu), si spargundu, sub misera (slobodira) patulu, in care jacea paralticulu.*“ (Marcus II. 4). Mirati-ve de iubirea stauritoria, ce arata acesti patru portatori catra nefericitulu paralticu. Nu le pasa loru de greutatile, cari le stau in cale, nu de lucru, nu de ostenele, numai se pota ajutá pre deapropeloru, care patimesce. Ce anima buna a potutu se aiba si domnulu accei case; cá nu privesece elu la daun'a ce i se face descoperindu-i-se cas'a si spargundu-i se podulu; deapropeloru seu morbosu are nevoia a fi ajutatulu la Cristosu, si elu e gat'a a-i fi lui intru ajutoriu chiaru si cu siera sa. Urmati si voi acestoru omeni indurati, si deca vecinulu, seu deapropeloru vostru are lipsa de ajutoriu, nu i-lu refusati, chiaru se ve coste lucru, ostenele seu siera. Cristosu ensusi ne asecura, cá iubirea, ce o aratá deapropeloru nostru, o primesce ca si candu o amu aratá lui ensusi. Lucru firescu acest'a, cá asiá facemu si noi a dese in vietia. Deca ni e detoriu unulu seu altulu, se intempla, de i dîcemu: „*Cea ce-mi esci detoriu mie, platesce celuia seu celuia, si voiu primi ca si candu mi-ai platit mie ensumi*“ Dar acum noi toti suntemu detori lui Cristosu, detori cu iubire neincetata pentru darurile si binefacerile lui nenumerate. Ci eca ne incredintieza elu ensusi, cá iubirea, ce o aratá deapropeloru nostru, o primesce ca, si candu o amu aratá lui ensusi; „*Amin dîcu voue, intru catu ati facutu unuia dintre*

acesti frati ai mei prea mici, mie ati facutu.“ (Mat. XXV. 40). Ce indemnă acest'a pentru voi oh J. A! a iubi din anima pre de a propole vostru, și a-i fi lui intru ajutoriu in lipsele și necasurile victioi. „*De va dice cineva ca iubesce pre Ddieu, éra pre fratele seu uresce, e mintiunosu; ca-ci cel'a ce nu iubesce pre fratele seu, pre care lu vede, cum pote se iubesca pre care nu l'a vedistu si acestu mandatu lu avemu dela densulu, ca celu ce iubesce pre Ddieu, se iubesca si pre fratele seu*“ (I. Jnu IV. 20. 21).

III. „*Éra Isusu vediendu credin'ia loru, disc paralticului: fiule iertati se tie peccatele tale! Si unii din carturarii, ce erau acolo siedindu, cugetau intru animele sale: Ce graesce acest'a astfelu de blasfeme? Cine pote iertá peccatele, fora numai ensusi Ddieu? Si cunoscundu indata Isusu cu spiretulu seu, ca aceia asiá cugetau intru sine, dise loru: Pentru ce cugetati aceste intru animele vostre?*“ (Marcu II. 6—8). Priviti aici J. A! cum bunulu Mantuitoriu face de odata doue vindocari; vindeca mai antâiu bol'a sufletesca, ca se vindeco apoi cea trupesca. Paralticulu nu lu rogase pre elu pentru iertarea peccatoru, ci pentru recastigarea sanetatiei tiupului seu. Ci Isusu i ierta mai antâiu peccatele, ca se arate, că e multu mai periculosa bol'a sufletulu decâtu cea a trupului. Invetiati de aici J. A! a ve ingrigi inainte de tote de sufletele vostre nemoritorie, a cercá imperati'a lui Ddieu și dereptatea lui, și celelalte tote se voru adauge voue. Au „*ce va folosi omulu, de va castigá lumea intrega, si si-va perde sufletulu seu? Au ce va dá omulu schimbu pentru sufletulu seu*“? (Mat. XVI. 26.) Sciti, ce scumpu e sufletulu inaintea lui Ddieu? Elu ensusi a depusu pretiulu pentru densulu, si pretiulu e sangele seu. Oh suflete! inaltia-te și privesce, eca atâtu esci de scumpu. Ddieu a daruitu omului mai tote indoitu; i-a daruitu doi ochi, doue mane, doue urechie, doue potiore; ca deca va perde unulu se se pota mangaiá cu celu alaltu. Dar sufletu i-a daruitu numai unulu; și deca va lasá se pera acel'a, pierdutu va fi pentru tota oternifatea! Pasiti dar J. A! pasiti pe calea angusta, ce duce la ceriu; inainte, totu inainte, fora intardî-are, fora amenare. Dar pare că ne audu intrebându: Ce va díce lumea, ce voru díce omenii, deca voru vedé in noi schimbarea acest'a? Lasati-i díca, ce voru voi; acest'a se nu ve clatine in propusulu vostru Mangaiati-ve cu cugetulu, că neci Mantuitoriulu vostru nu o-a patítu mai bine cu lumea, cu omenii. „*Ce graesce acest'a astfelu de blasfeme?*“ i strigara fariseii atunci, candu elu implinise cea mai frumosa fapta a atotpotintiei și a indurarii sale ddiescei, iertarea peccatoru, vindecarca sufletului! Ce ve pasa voue de judecat'a, de vorbele lumii; numai se poteti stá odinóra fora pata inaintea judecatei lui Cristosu!

IV. „*Ci ca se sciti, că are potere Fiiulu omului pe pamentu, a iertá peccatele, a dísu paralticului: tie dícu, scola! și ica patulu teu și mergi la cas'a ta! și se scolá indata, și luandu-si patulu, esí inaintea totororu cátu se spaimentara toti, și laudau pre Ddieu dícundu, că neci odata nu amu vediu-*

tu asiá" (Marcu II. 10—12). Audîti J. A! Cristosu ve striga: Scolati Scolati din peccatele vostre, din trandavi'a voastra! „Decepta-te celu ce dormi, sî te scola din morti, sî te va luminá Cristosu" (Efes. V. 14). Sî luati patulu vostru! Luati sî aruncați dela voi patulu datineloru rele, in care ati jacutu pana acum, sî morgeti la cas'a voastra; nu lasati a reteci cugetele vostre prin lumea peccatosa, ci cugetati seriosu la cas'a, in care are se locuesca peste pucinu trupulu vostru, la mormentu, sî la cas'a, unde trebuie so ajunga sufletulu vostru, la ceriu. Pasîti din virtute in virtute, pana ce veti ajunge la acést'a casa a voastra, la cas'a lui Ddieu, unde va fi locuinti'a voastrá eterna, sî care singura e demna de voi. Jidovii se minunara, vedindu cá paralitichulu iea patulu seu sî ambla, sî dîceau, cá inca asiá ceva nu au mai vedutu. Dar noi J. A! noi crestinii, crescuti in legea darului, in legea lui Cristosu amu vedutu, cátu e de minunatu Domnulu in peterea sa; amu vedutu, cum peccatosi ca Mari'a Magdalin'a, ca Saulu, sau scolatu la unu singuru cuventu a lu lui Cristosu, sî parasindu patulu peccatelor, au pasîtu cu pasi rapedi catra cas'a lor, catra impereti'a ceresca. Urmati lor! sî curatîndu-ve sufletele prin s. taina a penetintiei, grabiti de adi inainte cu pasi duplecati catra ceriu, patri'a voastra eterna. „Domne! cine va petrece in locasiulu teu celu santu? Celu ce ambla fora pata sî face dereptate" (Ps. XIV. 1. 2.) „Cátu sunt de iubite locasiurile tale Domne alu poteriloru! Doresco sufletulu mieu forte sî languediesce dupa curtîle Domnului." (Ps. LXXXIII. 2. 3.) „Un'a am cerutu dela Domnulu, dupa acee'a nesuescu, ca se locuescu in cas'a lui" (Is. XXVI 4.) Amin.

Predice Ocasionali

Optu predice pentru postulu mare despre patimele D. N. Is. Cr.

Predica IV. pentru Dominec'a III. din Paresime

(de Justinu Popfii.)

Cristosu judecatu de Pilatu, — Baterea lui cu scutece.

„Atunci a luat Pilatu pre Isusu, si l'a batutu."

(Jnu XIX. 1.)

Cetimu J. A! intr'o carte vechia, cá fiindu odata portatu Tigrane, imperatulu armeniloru, dimpreuna cu soci'a sa in sierbitute de catra Ciru, imperatulu persiloru; acest'a lu intrebá intru un'a de díle pre imperatulu prinsu, cá ce ar fi gat'a a-i da, decá ar eliberá pre soci'a sa, pre imperates'a pre care se vodea a o iubi cu atát'a fragedíme? Tigrane i respunse numai decátu; Asi dá tote, mi-asi dá ensusi sangele sî vioti'a, numai se vedu libera pre iubit'a mea! Acestu respunsu placu intru atát'a imperatului Ciru, incátu i lasá pre ambii liberi, sî le redede érase imperati'a, ce o luase dela densii. Mergundu acum Tigrane cu soci'a sa catra casa, o intrebá pre acést'a

pe cale, cum i-a placutu ei imperatulu Ciru, straluciroa lui sî tota pomp'a curtii lui? Imperates'a i response, cã puciuu i-a pasatu ei de Ciru sî de pomp'a curtii lui, cã-ci din clipit'a, candu se dechiarã Tigrane, cã e gatã a-si sierfi chiaru viet'i'a sî a-si versã sangele pontru eliberarea ei, ea incantata de atãt'a iubire, si tientea ochii sî cugetele, pururea numai la densulu, afora de densulu nu vedea nimicu, sî nu potea se cugete la nimene.

J. A! e cu potintia ore se nu urmãnu sî noi esemplulu acestei impo-
ratoese, sî se ne abatemu animele sî cugetele nostre dola acel'a, care nu numai
cã s'a dechiaratu gat'a a-si sierfi viet'i'a sî sangele pentru noi; ei a sî ince-
putu acum a suferi, sî merge voiosu la mortea sa, ca se ne mantuesca
pre noi?!

O nopte amu petrecutu cu densulu, nopte trista sî inforatoria; ma
cãta mangaiare i-amu potutu casiunã lui in midiloculu doreriloru sale, vedi-
ondu, cã afla in noi animi compatimitoric. Veniti se-lu petroc emu cu ase-
mone sentimente sî mai departe pe calea suferintieloru sale. Doue lucruri
avemu de a le luã astadi in socotintia mai deaprope, 1. Ascultarea sî jude-
carea lui in curtea lui Pilatu, 2. Baterea lui cu scutece. Incurarea ddiessa
se reverse peste noi darulu seu, ca se precepemu sî se scimtu pretiui dupa
cuvenintia dorerile lui mari, suferite pentru noi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I.

E nopte. Sî eu vedu in adunculu temnitiei aruncatu unu prinsone-
riu nevinovatu, sî inecungriuratu cu pazitori; noptea atãtu de scurta celoru
ce odihnescu dulce sî linisciti in culcusiurilo loro, lui i se pare lunga, lunga
ca o eternitate de doreri sî suferintic. Cugetele cele mai contrariã trecu
unulu dupa altulu prin capulu lui. De va fi, ca noptea acest'a se fia cor
mai de pe urma in viet'i'a mea? De va fi ca manedî de sî nevinovatu, se
trebuiu a-mi versã sangele sub sabi'a calaului? Sî la cugetulu acest'a lu-
cuprindu fiori de morte, sî cade for' potero intr'unu coltiu alu temnitiei. O
sperare i recastiga érase poterile pierdute. Cine scie, radiela prime ale dîlii
nu mi voru aduce ore vre o scire imbucuratoria? Cine scie pâna mane nu
va luminã ore Domnedieu animele judecatoriloru mei, ca se mi cunosca ne-
vinovatã'a, ca se mi crutie viet'i'a atãtu de scumpa iubitiloru mei, sî se mi
dé érase libertatea, ce o am pierdutu cu atãtu nodreptu? Sî la cugetulu
acest'a odihn'a se intorec éra in anim'a lui, incepe éra a traí, sî cu sperare
accepta sî primesce versatulu dioriloru, cari pote voru aduce scaparea lui.

Astufeliu J. A! sî omulu celu mai nenorocitu in lume mai are inca
o fericire, pentruca are sperantia in anim'a sa; sporantã ce lu-mangaia in
dorerile sale. Cine scie cugota intru sine, pote clipit'a pote or'a séu pote
diu'a urmatoria va aduce mantuirea lui!

Nu asiá J. A ! nu asiá Cristosu ! O nopte introga petrecú in dorerile cele mai amare, in suferintile cele mai crude, vendutu de invetiacelelu seu legatu cu funi sí cu lantiuri, tétitu inaintea judecatoriloru, parasitu de Apostolii sei, aflatu vinovatu de morte, negatu de Petru, capulu besericeii sale, sí palmitu sí scuipitu de dusmanii sei. Voi sciti J. A ! ce nopte fu ace'a, cà-ci o-ati petrecutu impreuna cu densulu. Sí elu in midiloculu doreriloru sale privesce cu sufletulu seu domnediescu in venitoriu, sí se infiora, cà-ci afla, cà tota clipit'a, tota or'a, ece, vene in locu de a aduce mangaiare suferintiiloru sale, i va aduco noue doreri, noue patime; in noptea intunecosa nu i lusesce neci o radia de sperare; presentiesce, cà dñu'a urmatoria, in locu de a i vesti mantuire, va fi dñu'a sa cea mai de pe urma pe pamentu.

Si asiá se sí intemplá ! Dusmanii lui cei crudi abiá acceptara se se resfire încátu-va umbrele noptii, sí éca desu de demanctia, candu somnulu, candu odihn'a e mai dulce, l'au luatu pro densulu, sí legatu, intre strigari de batjocura, l'au portatu la curtea lui Pilatu din Pontu; de la Pilatu la Irodu, care se aflá chiaru atunci in Ierusalimu pe serbatorile Pasceloru.

Dreptu cà inaintea lui Irodu nu s'a adusu neci o judecata in contra lui Isusu; ma batjocur'a, ce o facú acest'a cu densulu, a fostu mai dororosa decâtu orice judecata de morte: cà-ci vedicandu Irodu, cà Isusu nu i respunde nimitica la invinovatirile nedrepte, l'a socotitu de nebunu, sí imbracandu-lu intr'unu vestmentu albu de batjocura intre hohotelo poporului lu tramise napoi la Pilatu.

Ací trebue se sciti J. A ! cà pe tempulu acest'a jidovii erau su poterea romaniloru. Precum astadi la noi, asiá sí la jidovi erau mai multe scaune judecatoresci; dar judecat'a scauneloru mai mice numai atunci se potea osocuta, deca se intariá de scanunulu celu mai inaltu care acum erá la Pilatu. Acest'a de nascere erá romanu sí tienca loculu imperatului peste jidovi.

Vediendu acum Pilatu, cà au venitu cu Cristosu érași la densulu, cadiú in mare turburare. Despre o parte cunoscundu nevinovat'a lui Isusu, doria se nimiscesca judecat'a de morte, ce o aduse sfatulu jidovescu in contra lui, despre alta parte érași tremurá de frica, cà de va face acést'a, atunci si-atítia pre toti jidovii in contra sa. Cugetulu, cum se scape dintre doue focuri, i rapiá tota odihn'a. Éca asiá facu toti judecatorii fora de lege, care privescu mai multu la placu'u omenriloru, decâtu la dreptate. Altcum se potoluá sam'a, cum se nesuesce Pilatu, a scapá pre acestu sange nevinovatu.

Face dara prob'a prima, si dupace esaminá pre Cristosu in casa, ese a poporu sí díce: „Eu nu affu reci o vira intru densulu“, dar poporulu in locu a se odihni in judecat'a judecatoriului seu celui mai inaltu, i respunde cu mania sí cutezare ne mai audíta: „De u'ar fi vinovatu nu l'am fi adusu pre densulu la tine.“ (Jnu. XIX. 30.) Pilatu se sparia sí erá pe aci se despere, candu éca i vine in minte unu modu nou de scapare.

Erá adeca datina la Evrei a eliberá la Pasce pre unulu dintre lotrii prinsi, spre aducerea a miute a mauturii loru din sclavi'a Egipetului; si chiaru pe tempulu acest'a siedea prinsu in temnitia Varava, unu lotru vestitu, asceptandu judecat'a sa de morte. Pilatu dar in sperare, cá poporulu va poffi mai bine eliberarea lui Isusu, care fece atát'a bine cu densulu, decâtu alui Varav'a, alu carui nume implea de frica pre locuitorii Jerusalimului, i scote pre amendoi inaintea poporului, si intreba: „Pre cine voiti, ca se vi-lu slobodiescu voue, pre Varav'a, séu pre Isusu, care se dîce Cristosu? (Mat. XXVII. 21.) Si audfti respunsulu Evreiloru; „Pre Varav'a! pre Varav'a!“ Ce? ore bine audu? Ore nu me insiela urechiele? Se scii dara poporu nebunu si fora credintia! Varav'a este ucidatoriu, Cristosu este santu! Varav'a navaliá asupra-ve noptea, si ve opriá in calo, se ve despoie de avere si vietia; éra Cristosu a trecutú priu midiloculu vostru, bine cuventandu. Rspunde dara inca odata, pre cine voiti, se ve slobodiescu voue, pre Varav'a, séu pre Cristosu? Si audfti J. A! si ve infiorati: „Pre Varav'a, pre Varav'a!“

Oh ceriuri! pentru ce nu raspundeti intre tunete si fulgere: „Nu pre Varav'a; pre Cristosu! pre Cristosu!! Oh voi orbiloru si surdiloru! caroru v'a datu vedere si audiu, oh voi schiopiloru si ologiloru! caroru v'a datu sanetate, oh voi mortiloru! caroru v'a datu vietia cum? unde intardíati de nu veniti, se strigati ca se resune aerulu, cá: „Nu pre Varav'a ci pre Cristosu, pre Cristosu!“ Asiá dara nu e nimene, cine se si-redice graiulu pentru densulu? „Pre Varava, pre Varava!“ Vai! ce iute uitarati binefacerile lui; vai! ce iute se recira animele vostre! . . .

Vedu J. A.! in legea vechia, cum ducu pre Susan'a nevinovata la loculu de pierdiare, ca se o ucida cu pietre. Acum sunt aproape, candu éca vene cu grabire „Daniilu profetulu, opresce popornlu, i arata, cá Susan'a e nevinovata, — si Susan'a e scapata. Si acum, acum candu e vorb'a despre viet'a séu mortea lui Cristosu; se nu fia neci o fiintia, care se cuteze, a pasí lenga densulu?! Nu in ceriu, nu pre pamentu?! — Ah, ceriulu pare cá l'a uitatu! si omenii sunt atátu de nemultiamitori!

— Dar bine! voiú slobodí dar pre Varav'a, dîce Pilatu; dar „cu Cristosu ce se facu?“ Cum, cum, Pilate? de jidovi intrebi acést'a? Dar nu audi respunsulu loru turbatu: „Restignosce-lu, restignosce-lu pre densulu!“ — Pilatu intreba: „dara ce reu a facutu?“ éra ei mai vertosu strigau: „Restignosce-lu, restignosce-lu!“

Oh. dulce Isuse! Oh serace nevinovate! Apesatu de ur'a archiereiloru, spintecatu de limbole clevetitorie ale marturiiloru mintiunose, cumparate pe bani, vedu acum, cá vei devoní sierf'a dusmaniloru toi. Pilatu, judecatoriu slabu si nepotintiosu cede in urma si lasa a bate pre Cristosu cu scutece, ca se faca destulu poporului infuriatu; despre ce in partea II.

II.

Baterea cu sbiciulu, cum a domnitu ace'a la romani sî la evrei, e un'a dintre chinurile cele mai infioratorie, ce a potutu se le veda cand'va loviture de sbiciu pe spatele lui D. dieu? Acést'a a fostu pedeps'a sclaviloru sî a lotriloru: sî se priviá de o pedepsa atátu de rusînatoria, încátu legea opriá apriatu de a trage pre vre unulu, care erá cetatianu romanu la asemene pedepsa. Sî imperatulu ceriului, întieptiunca, puterea sî stralucirea lui D. dieu se supune fora cuventu sî unei asemene pedepse; sî rebda, rebda in tacere laviturele de sbiciu ale dusmaniloru sei.

Sî acum J. A. ! pasîti cu sufletulu vostru in curtea lui Pilatu, pasîti sî ve pregatiti a versá lacrima amare, cá cea ce veti vedé sî veti audí in loculu acest'a, nu e cu potintia, se nu ve storca periuri de lacrima dinochii vostri. Priviti cum grabescu ca la o suta de sierbitori, cum alerga la Mantuitoriulu, cum lu incungiura, pana ce tragu tote vestmintele depe trupulu lui celu santu; sî cu cáta umilintia le rebda Mantuitoriulu tote aceste, fora de a se contrivi neci macar cu unu cuventu, neci macar cu o miscare. Vestmintele, de acaroru atingere s'au vindecatu atátia bolnavi, jacu acum giosu, calcate in petiore; sî eta-lu golu in miediloculu dusmaniloru sei, celu ce impodobesce cu flori pamentulu, celu ce acopere cu pene paserile ceriului. Carnea trupului seu e inca stropita cu sudorile de sange, ce i le-a storsu in noptea trecuta in gradin'a getsemana megnirea de morte; dar in crudii acestia nu mai locuesce neci unu sentiementu de compatimire sî de indurare.

Acum i apuca manele sante, sî le lega de stelpu, ca cu atátu se-lu pota bate mai tare. Dupa datin'a romana stelpulu acest'a erá de 2 petiore de inaltu, care-i ajungea omului pana la brêu, ca se pota telni cu atátu mai bine pieptulu sî spatele celui pedepsitu. In verfulu stelpului erá o veriga de fiuru, prin care se tragea funea, cu care se legá trupulu celui osenditu la pedeps'a acést'a infioratoria. Partea cea sangerosa diu stelpulu, de care fu legatu Cristosu, se pastreza inca sî astadi intr'o baserica a Romei.

Vodu J. A. ! pre Samsonu pre celu mai tare omu in Legea vechia, legatu de dusmanii sei intre doi stelpi, ce tieneau cas'a. Samsonu in dorerea animei sale se intorce la D. dieu, ca se-i de poteria de mai nainte, imbracisioza stelpii, sî-i scutura, de se imborda totu zidulu, sî ingropa mai multe mii de omeni su paratii sei.

Apoi mi redicu ochii sî privescu la Cristosu: o miscare i-ar fi destulu, ca se cutremure ceriulu sî pamentulu, sî elu se lasa totusi a fi legatu de dusmanii sei, sî ascepta cu rabdare loviturele loru cele sangerose: Sî eta acum alerga la sbiciuri, le redica, sî cu putere ntreita le mesura peste pieptulu sî spatele Mantuitoriului. Pare cá se nesuescu a se întrece unii pre altii in crudíme. Nu remane neci o parte a trupului crutiata de loviture. Acum la lovitur'a prima incepe a curge sange; tote loviturele urmatorie batu noue

rane pe trupulu santu, sangele nevinovatu isbucnesce afara prin pelea crepata ca prin nesce isvore sî i curge pe mane sî petiore, pana ce uda ca unu torinte pamentulu. Carnea trupului seu, atâtu de frageda, atâtu de frumoasa ca o floare, acum spendiura in giosu spintecata in bucati. Ce mari au potutu se fia dore-rile aceste; sî oh D. dieule! ce mare a fostu rebdarea ta in tote aceste! Pana unde oh Isuse! pana unde se va intinde inca indurarea ta catra noi! cu pucinu mai nainte la cin'a cea depe urma ne-ai datu sangele teu in po-haru; in noptea trecuta am vediutu curgundu sangele teu in gradin'a getso-mana intre florile mortii; sî eca-lu eurendu acum in mesura sî mai mare su loviturile grele ale scuteceloru!

Dar cine a cutezatu se te chinuesca pana la atata?! Ieu la mana legea lui Moise sî aflu că „numerulu lovituriloru pentru osenditi este patrudieci: óra mai multe se nu adauga.“ (Deut. XV. 3.).

Dar facia cu ti e, oh dulce Isuse; facia cu tine care nu ai calcatu neci odata legea, uita omenii tota legea; sî turbarea loru nu mai vre se so imblandiosca, sî loviturile nu mai vreu se incete, pana la o miio pana la 2, 3, pana peste 5 mii, cum ne spunu santii Parinti; atunci apoi, candu incepea acum a se stinge viet'á in densulu, atunci au incetatú; nu pentru că dora li erá indurare de densulu, ci pentru că se prea ostonisera acum, sî nu-i mai joiau manele. Oh! Isuse! ce minune de rebdare o acést'a? Sî ce nemosurata e sarcin'a pccatelorú: pentru cari trebue se aduci o siorfa cá acést'a?! Sî acum lu deslega, sî Cristosu cu pasi tremuratori merge se-si ice hain'a pe trupulu ranitu.

Cine se privesca la densulu, sî se nu si-aduca aminte cu dorero do suspinele profotelui David, ce díce? „Batutu sum tota dîu'a“ (Ps. LXXII. 14) sî „Pe spinarea mea au aratu plugarií, sî au trasu lungu brazdele loru.“ (Ps. CXXVIII. 3.) Sî cine se nu si-aduca aminte de plangerea profotelui Isai'a, care canta: „Dela petiore pana la capu nu este in densulu introgime“ (Is. I. 6.) ci buba, venetiela sî rane cu puroia; sî nu este a pune lecuri, neci untu de lemnu, neci legature, sî l'am vediutu pre elu, sî nuavea chipu neci frumsetia.“ (Is. LIII. 2.)

Intru adoveru oh Isuso! cine se te cunosca in starca acést'a atâtu de gelnica?! Cine se mai cunosca in tine pre acel'a la alu carui léganu au cantatu angerii; pre acol'a, care amblá odiniora cu pasi atâtu de maretí pe tiermurea marii tiberiade, care mandá venturiloru, sî ascultau de densulu, care in muntelo Taborului si-a aratatu stralucirea sa inaintea Apostoli-loru sei?!

Ci oh Isuse! te privescu cu ochii credintiei, sî acum précepú tain'a minunata; ranele tale, sangele teu pare cá-mi striga: „Asiá a iubitu D. dieu lumea.“ Asiá a iubitu D. Dieu lumea, încátu însusi s'a datu pentru lume. Mai multu J. A. ! nu i-a fostu de ajunsu, a mori odata in muntele Golgota, a voitu mai nante a fi sbiciuitu pana la morte in curtea lui Pilatu; nu i-a fostu de ajunsu a-si curmá viet'á in modiloculu a doi telhari pe cruc

a voitu a-si versá mai antáiu sangele seu su loviturile cele mai grele într'o mesura ca acea, încátu pareá, cá e mortu.

Oh Isuse! pentru ce grabesci asiá tare cu suferintiele tale?! Inca e inapoi cunun'a de spini, inca e inapoi crucea, sunt inapoi cuiele, inca e inapoi lancea ascutíta. Ce va fi inca atunci cu tine, deca trupulu teu e acum atátu de iute acoperitu de sange, sî aratu de loviturile dusmaniloru, ca pamentulu de ferulu plugului?!

J. A.! o imperatosa cu numele Clotild'a maltratata adeseori forte amaru de barbatulu seu, doriá ajutoriu dela fratele seu. In locu inse de a-i tramite acestuia vreo carte lunga plina de caintie, i-a tramisu numai o narama stropita cu sangele seu; dar acést'a narama vorbiá mai potericu, decátu ori-ce cuvinte, sî pare cá dîcea fratelui seu: Poti tu vedé acést'a sî a privi totusi cu recola chinuirea mea?! Pentru ce nu alergi spre apararea mea?!

Sî noi J. A.! vedemu astadi pre Cristosu inaintea nostra judecatu la morto, legatu de stelpu, spintecatu de scutecele dusmaniloru sei, sî ce sentimente cuprindu animele nostre? Se nu avemu ore lacrima, de a plange dorerile lui?! Dar J. A. se nu plangemu pre Cristosu, ci se plangemu pecatele nostre. Oh Isuse! restignirea ta noi o-amu pofritu, cu scutece noi te-amu batutu. Ci dá-ne noue lacrime oh Isuse! lacrime de pocaintia, ca odiniora Magdalenei pecatose, sî ne fá demni a udá cu ele petiorele tale, cari no-au mantuitu pre noi din calea rotecirii.

De stelpulu, de care te-au legatu pre tine, lega oh Isuse! pecatele nostre, si cu sangele, ce l'au storsu crudii din trupulu teu suntu uda si moia animele nostre. Cu fuile, cu cari te-au legatu, lega inelele nostre, ca se implinesca voia ta; lega potiorele nostre, ca se amble pururea in calea mandatorulu tale; nevinovat'á ta sterga feradelegile nostre sî suferintiele tale sterga pedepsele, de cari ne-amu facutu demni prin retecirile nostre, ca aducundu tío vietia curata, agonisita intru pocaintia, prin meritele tale cele nemarginite se ajungemu la vietia de veci! Amin.

Predic'a V. pentru Dominec'a IV. din Paresime.

(de Justinu Popfíu)

Incununarea lui Iususu cu cunun'a de spini.

„Si implotindu cununa de spini, o-a pusu in capulu lui.“ (Mat. XXVII. 29.)

Cetimu in S. Scriptura, cá pascundu adiniora Moise oile socru-seu in muntele Horib, vede de odata in departare esíndu flacara dintr' unu rugu dintr'o tufa de spini; rugulu ardea cu flacara; dar nu se mistuía. Atunci cugeta intru sine Moise, ducu-me se privescu mai de aproape vederea acést'a

minunata. Ce pote fi, de tuf'a arde, sî totusi nu se mistuesce?! Se duce, si afla cu nimire, cã Ddiu e in tuf'a de spini.

Sî eu J. A! mi redieu ochii, privescu in curtea lui Pilatu, sî vedu o cununa de spini, acoperita in sange sî engetu intru mine, ducu-me, se privescu mai deaprope vederea acest'a minunata. Ce pote fi acest'a?! Cununele se facu din flori, nu din spini; sî me ducu, sî aflu cu flori sî cutremuru; cã Ddiu stã inaintea mea incununatu cu cunun'a de spini!

Oh dulce Isuse! nu a fostu dar de ajunsu lupt'a de morte, sudorile de sange din gradin'a getsomana?! Nu a fostu destulu palmirea sî scuipirile rebdate in curtea Anei si Caiafei?!

Nu au fostu de ajunsu scutecele din curtea lui Pilatu, ce a sfasiatu trupulu teu, Pau implutu de rane si acoperitu de sange?! Acum se te aflu éراسi in noue suferintie! Ce mare a trebuitu se fia bol'a nostra, care avú trebuintia de unu asemene lécu!

J. A! doue lucruri avemu de a le luá astadi in socotintia mai de aproape din patimele D. N. Is. Cr. 1) incununarea lui cu cunun'a de spini, 2) aratarea lui inaintea poporului. Incepu chiamandu din ceriu darulu lui Ddiu ca prin ranele sale sante se vindece ranele sufleteloru nostre!

I.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Candu a scosu Ddiu pre Adamu din rau, pentru cã a cutezatu ai a calcá mandarca sa, i-a dísu lui: „Blastematu pamentulu intru lucrurile tale; spini sî palamida va rosari tîe“ (Gen. III. 17. 18.) sî Adamu tristu sî rosínatu se plecã cuventului ddiescu, parasi raiulu, ca intru sudorea faciei sale se-si cerce pana sa. Sî cine ar fi cugetatu J. A! cã acelu Ddiu, care cu cuventulu seu atotu potinte scote pre Adamu din raiu, sî inchide de nainte-i portele raiului, se ste odiniora ca unu pacatosu inaintea stranepotíloru acestui Adamu, incununatu, ranitu la santulu seu capu chiaru de spini, de acestu blastemu, cu care a pedepsitu ensusi pamentulu pentru pecatulu lui Adamu, sî peccatele nostre? Domne! ce minunate sunt caile tale; blastemi pamentulu, se creasca spini, ca tu se sentiesci mai tare aculu loru ascutítu! Pare lucru cu nepotintia, sî totusi s'a iutemplatu.

L'amu lasatu J. A! pre Cristosu legatu de stelpu, acoperitu de sange sî de rane, cu pelea sî carnea spintecata de loviturile cele tirane ale dusmaniloru sei. Sî eta acum mergu ostasii, lu deslega sî Cristosu ametítu de perderea mare de sange, ce o-a patítu, ametítu de dorerea raneloru sale, cu pasi tremuratori, clatinauduse merge a-si culege, vestmintele calcate su petiorele dusmaniloru sei; ostasii i venu intru ajutoriu, sî bine cã venu, cã-ci Cristosu slabitu, chinuitu pana la morte, abiá ar poté se-si imbrace vestmintele sale.

Sî ce cugetati! acum se va aflá dora cineva, care se vena a-i aliná dorerile? Ve conducu J. A! pentru o clipita pe o campia a Judeei. E linisco, numai unu gometu greu turbura din candu in candu liniscea adunca. Sî se

nu ve spunu, ati găci pote, că acest'a e caletoriulu nefericitu, despre care face amintire S. Evangelia, care se scoboriá din Jerusalimu in Jerichon. Bietulu cadiú in mane lotriloru, și acum despoiatu de tota averea sa, jace lenga cale, de diumetate mortu, in sange și in rare. Vene din intemplantare unu samaritanu, lu vede, se aprinde de compatimire, i lega ranele, torna vinu și oleiu in densesle, și punendu-lu pe vit'a sa, lu duce in ospetari'a cea mai de aproape, ca se-i aiba grige, pana se va vindecá; și elu reintorcundu-se va resplati spesele facute. Și Cristosu intre mii de locuitori ai Jerusalimului, se nu afe unu sufletu, care se se indure spre densulu, se-lu ioe și se-lu duca in oas'a sa, se-i lege ranele, ce-lu ustura ca foculu, și se verse vinu și oleiu pe densesle? Cristosu strainu in mosi'a sa, strainu la poporulu seu. Acestu poporu care a ucisu profetii, și i-a batutu cu petre, pentru că au cutezatu a le spune adeverulu, nu s'a saturatu inca de sange; nu! chiaru Fiiulu lui Ddieu inca treba se fia sierf'a crudimii lui!

Și eta ostasii aruncandu-si scutecele sale, alerga de culegu spini ascu-titi, și impletindu din ei cununa, venu inapoi la Cristosu, și i tragu de nou vestmintele, cari erau acum lipite de ranele trupului seu. Oh cine se ve pota spune dorerea cumplita, ce o-a suferitu Cristosu, candu prin smulgerea sîlnica a vestminteloru decatra trupu se deschisera éra ranele lui inchiate odata, facundu-lu se sentiesca de nou tote dorerile, ce le-a sentitu, candu lu bateau cu scutecele.

Apoi au luat cunun'a de spini, ca se-lu incununeze pre densulu in batjocura, pentru că disese, că este imperatu; și oh J. A! aci asi de bucurosu cuventulu angeriloru, se ve vorbesca densii, că s'a intemplantu mai departe; că-ci buzele mele suntu prea nepotintiose, pentru a face acest'a! Leulu e celu mai puternicu intre animale, și totusi unu singuru spinu de i strabate in petioru, urla, regnesce in dorerea sa, încátu resuna padurile și codri. Ce a sentitu, ce a potutu senti dara Cristosu, candu incununandu-lu ostasii cu cunun'a de spini, o apesara in capulu lui fragedu cu atât'a potere, încátu petrunse nu numai prin pele ci i sfasîa capulu in tote partile, și in câteva clipite ochii lui, fruntea, și tota faci'a lui fusera acoperite de sange. Capulu e scaunulu vietiei, unde se unescu tote sentîrile omului, capulu sta in legatura cu tote partile trupului, sta in legatura strinsa chiaru cu anim'a omului; capulu e partea cea mai sentitoria, mai frageda a omului; dreptu acea dorerea, ce e usiora in alte parti, ace'a in capu e dorere cutrieratoria, te imbata, te ametiesce. Ce a suferitu, ce a potutu se sufera dar Cristosu in or'a ace'a?

Celu ce cunosce, ce chinuitoria e și cea mai mica dorere de capu, nu se va minună, deca voiu dice, că cunun'a de spini i-a casianatu lui Cristosu de atâte ori morte, câti spini erau in dens'a; că-ci fiacare spinu lu uicidea, fora ca se lu omora. Lunea nu a auditu inca de o asemenea suferintia; ore ce anime au potutu fi acele, cari au aflatu unu miedilocu de chinuire ca acest'a? Pare cu nepotintia, ca anim'a omenesca se fia potutu aflá unu ase-

mane miedilocu de chinuire. Diavolul a fostu, care l'a aflatu, și Ddieu a fostu, care l'a suferitu !

Cine se pota privi la densulu, fara a-si aduce aminte de plangerea profetului, ce canta : „Ești fiicele Sionului, și vedeti pre imperatul Solomonu cu cunun'a, cu care l'a incununatu pre elu mam'a lui in dțu'a logodirii lui“ (Cant. cant. III. 11.) ca și candu ar dīce catra noi : veniti oh iubitoru! veniti mai a prope, și vedeti pre imperatul vostru cu cunun'a de spini, in dțu'a in care s'a logoditu cu sufletele vostre prin sangele seu.

Erá datina la cei vechi, candu inca sierfiau animale lui Ddieu, a incununá cu cununa de flori animalele, ce erau se se sierfesca. Asiá cetim in S. Scriptura, cá amblandu S. Pavelu și Barnab'a in cetatea Listr'a, și facundu acolo minuni, locuitorii cetatii cugetau, cá s'au scoboritu zeei loru la densii, și voiau se le sierfesca loru, aducundu tauri și cunune. Și eta Cristosu, eta mnelulu lui Ddieu, candu e se se sierfesca pentru noi pe altariu, pe altariulu crucii, acolo sta densulu gațitu spre sierfire, incununatu cu cununa, și oh ! nu cu cununa de flori mirositorie; ci cu cununa de spini cá-ci spinii sunt blastemulu pamentului, și elu voi a se face blastemu pentru noi.

Oh cum de nu ne crepa anim'a candu vedemu trupulu lui celu fragedu spintecatu de spinii in'grozitori, stralucirea fruntii sale intunecata, și ochii lui veseli, orbiti de picurii de sange, ce i curgu depe capu, și i schimosescu frumuseti'a cerasca !

Și ore ce se dīcu J. A ! despre celelalte suferintie, prin cari au trebuitu se treca inca Cristosu cu ocașiunea acést'a, pana ce se va implé peharulu amaritiuniloru sale?! Dupa ce l'au incununatu pre densulu, l'a uimbracatu intru unu vestmentu rosu vechiu, lu batura peste capu cu trestia, apoi i dedera și in mana o trestia in tipu de toiagu imperatescu; și scuipindu-lu in facia și batjocurindu-lu, se inchinau lui dicundu : „Bucura-te imperatul Jidoviloru“ !

Oh Isuse! pentruce atâte suferintie? Pentru ce atâte noue batjocure? Au nu ar fi fostu destulu și unu picuru din sangele teu celu scumpu, ca se faca destulu pentru noi?

Ci precepu Domne! precepu; unu picuru din sangele teu ar fi fostu destulu, ca se ne mantuesca de morte; ci tu ai voitu se ne arati prin atâte suferintie marimea nemesurata a iubirei tale; se ne legi pre noi de tine cu legaturile multumitei eterne, și se ne inveti a despretiui lumea, și maririle ei pentru viet'a cerasca.

Audīndu Pilatu despre lucrurile infioratorie, ce s'au intemplatu cu Cristosu, cugetá se-lu scape, de e cu potintia din manele dusmaniloru sei. A lasatu dara ca se-lu aduca inaintea sa, și suprinsu, uimitu de ce'a ce vede in densulu, sperá cá privirea lui nu e cu potintia se nu misce și animele cele mai impetrite, se nu stinga și ur'a cea mai neimpacata; a eistu dara cu densulu pe treptele casei sale, ca se lu arate poporului. Despre acést'a partea II.

II.

La privirea fiacarei impregiurari din victi'a lui Cristosu, dar mai vertosu la privirea tainei celei mari, adeca a nasterii si mortii D. N. Is. Cr. e forte de lipsa, ca se ne punemu lucrulu viu si tare inaintea ochiloru, inaintea sufletului, ca si candu acel'a ar fi de facia.

Ca se potemu cuprinde dara in destulu aratarea lui Isusu inaintea poporului; treba se ne intipiuim, ca si candu am vedé pre Isusu standu pre treptele casei lui Pilatu, abia potendu-se ti ené pe petiore de slabitiune si ostenea, resuflandu greu cu facia gelnica, si schimositu de scuipiri si sange, cu infioratoria cununa de spini pe capu, cu toiagulu de trestia in mana, cu manteaua de batjocura in spate, cu buzele inchise si amutite de dorere, cu ochii tientiti la pamentu de rosine, in totu trupulu acoperitu de rane si de sange inea caldu, incatu nu lu cunoscu nici amicii lui cei mai buni. Cu unu cuventu se ne intipiuim, cum sta densulu pe trepte lenga Pilatu, rosinat inaintea a totu poporulu, ca o viua icona de dorere si de suferintia.

Ce privire trista, sfasiatoria de anime! Pare ca asiá a voitu Ddieu a face cu omenii, cum face mam'a buna cu fiulu seu neascultatoriu. Ca-ci crestiniloru si destinsu catra voi graescu acum oh mameloru! candu vede mam'a buna, ca cu rogare, cu cuvinte indereptorie nu pote induplocá pre fiulu reu la portare mai cuvenintiosa; atunci mam'a buna se pune intr'o pusetiune trista, se face posomorita, si-intorce faci'a, pare ca voesce a se pedepsi pre sine ensasi, ca fiulu, care nu asculta mai nainte de cuvintele ei se se inderepte acum vediendu dorerea ei. Eca asiá voi a faco si Ddieu cu dusmanii sei; nu i-a potutu miscá prin nimicu, se lasa dar acum a fi aratatu, loru de Pilatu intr'o stare trista, gelosa, dora acést'a va potrunde animele loru.

Dupace dar probele de mai nainte ale lui Pilatu, de a mantui pre Cristosu remasera sedarince, cugeta intru sine, ca miediloculu celu mai puternicu, de a plecá si miscá animele spre compatimire va fi, deca-lu va aratá pre densulu in starea gelnica poporului. Suindu-se dar cu densulu pe treptele casei sale, ca cu atátu mai vertosu se-lu pota vedé pre densulu cei ce stau in curte, l'a aratatu pre elu poporului, strigandu cu viersu inaltu: „Eta omulu“!

Ce pucine cuvinte! si totusi ce multu cuprindu in sine! „Eta omulu“! Crudiloru! eta remasitiele omului, pre care l'a schimositu ur'a, l'a spintecatu man'a voastra, ce mai voiti? Oh fia-ve odata indurare de acestu nonorocitu, pe care abia se mai cunoscce tipulu de omu:

„Eta omulu“! Eta acelu omu, care ambla intre voi ca unulu ce are putere si marire, dandu vedere celoru orbi, amblare celoru schiopi, audiu celoru surdi, deschidendu graiulu celoru muti, scotiendu dracii si vindecandu totu felulu de rane, eta-lu acum inaintea voastra, cu buzele mute plinu de

rane. Celu ce reinviá atátia morti, eta-lu inaintea voastra asemenea unui mortu
Oh indurati-ve, indurati-ve spre densulu.

„Eta omulu“! Eta! e numai omu nu profetu, dupa cum se laudá, eta e numai omu, nu Ddieu, dupa cum se predicá! Dícea, cá este imperatulu vostru, apoi eta-lu acum legatu, nepotintiosu inaintea voastra. Ce ve mai temeti de densulu?

„Eta omulu“! Elu este sange din sangele vostru, nascutu intre voi, Deca sunteti dar omeni, si nu fere selbatece, pentruce nu aratati compatimire catra densulu, de aproapele vostru? A facutu elu ceva reu, dupa cum díceti voi? Fia, dar ore nu este in destulu pedepsitu; voiti inca pedepsa si mai grosnica? oh stencele s'aru miscá de privirea lui: si anitele vostre se fia mai impetrite decâtu stencele? Ce cugetati dara, se ve eliberu voue pre omulu acest'a? Mihaiu eroulu a plansu vediendu trupulu mortu alu dusmanului seu Bathory, si la ingropatu cu pompa; Juliu Césare a plansu, candu a vediutu capulu lui Pompeiu a dusmaului seu; si poporulu jidovescu vede pe Cristosu inaintea sa, spintecatu de scutece, de spini acoperitu de rane, diumetate mortu si in locu de a i se stinge ur'a, pare cá se aprinde si mai tare, si mi de buze striga lui Pilatu cu putere: „Du-lu, restignescu lu, restignescu-lu pre densulu“! Sunt ore aceste cuvinte de omu? Nu e cu putintia: Sunt urlete de fere selbatece Oh nefericitiloru! cine v'a orbitu intru atát'a, ca se ucideti pre acel'a, care e funtan'a vietiei?

Ci J. A! me intoreu cu desgutu dela acesti sierpi fora sufletu; vedu acum, cá nu se voru odihni, pana ce nu voru suge sangele lui; si mi intoreu privirea dorerosu la Cristosu.

Oh dulce Mantuitoriule! ierta-mi, ca se te depunu si eu intreceriu si intre pamentu, si se te aratu, si eu, dar nu cu cuvintele lui Pilatu: „Eta omulu! ci cu strigare, ce ti se cuvine tie: „Eta Ddieulu“!

„Eta Ddieulu“! Priviti la densulu santiloru angeri! Priviti, Ddieulu vostru este acest'a oh Cheruvimiloru! Ce cugetati? ce sentiti? Vediendu pre Ddieulu vostru, caruia ve inchinati in ceriu intr'o stare atátu de gelnica pe pamentu, sciu cá plange totu raiulu, si oh suflete curate - sciu cá ve curgu lacrimile fora incetare!

„Eta Ddieulu“! oh prea curata fetiora, oh maica trista si dorerosu: eta Ddieulu! care din iubirea sa nemarginita catra omeni, s'a intrupatu din tine, pre care l'ai legatu in fasie, pe acarui facia ai pusu de atáte ori sarutare erbinte; pre care l'ai culcatu legandu-lu in braciele tale, la acarui botezu s'a auditu, viersu din ceriu, dícundu: „Acest'a e Fiulu meu celu iubit, intru carele am binevoitu! In locu dfasie, acum funi, in locu de sarutare dulce acum rane sangerose de scutece si spini; celu ce odihni in braciele tale, peste pucinu va odihni pe crucea, crucea de lemn; si in locu de a se audí viersu din ceriu, se audí viersulu lui plangatoriu: „Dieulu meu, Dieulu meu pentru ce m'ai lasatu “

„Eta Ddieulu“! Oh Petre! care in noptea trecuta lapedandu-te de densulu, ai dîsu cuvinte, ce le vei plange tota vietî'a, că-ci adu-ti aminte, de trei ori ai dîsu „eu nu cunosc pre omulu acest'a“. Nu cunosci pre omulu acest'a. Apoi privesce te rogu la densulu, sî deca nu ai cunoscutu pre omulu, cunosc-acum pre Ddieulu acest'a! unu omu nu: numai iubirea unui Ddieu e in stare a suferi sî a rebdá atat'a!

Sî acum me intorcu catra voi J. A! „Eta Ddieulu“! care din iubire catra voi, a parasitu ceriulu, s'a nascutu in esle seraca, a crescutu in lipsa sî ostenela; sî dupa ce a luminatu lumea trei ani prin invetiaturele sî minunile sale, a primitu asupra sa tota rosînea, tota vin'a voastra, sî cã se faca destulu pentru voi, s'a lasatu a fi prinsu de manele pecatosîloru, si a fi adusu la starea trista, in care sta acum inaintea voastra, cerendu lacrimile vostre!

„Eta Ddieulu“! pre care acum lu impodobescu cu cununa de spini, care inse va veni odata cu marile in norii ceriului, ca se judece viii sî mortii, sî se resplatesca fiacarui dupa faptele sale.

„Eta Ddieulu“! Crestiniloru! e cu potintia ore, se-lu cunosceti intr'o stare ca acest'a de Ddieulu vostru, fora a versá lacrima de dorere? Versati lacrima; aveti cauza pentru ce.

Au in spini, ce strapungu capul u lui, nu cunosceti fal'a, molitiunea voastra, ce ambla numai dupa rose, numai dupa desfatari trecatorie, necugetandu la suflotulu nemoritoriu. Vedeti fruntea lui cum o petrundu spini, sî cum rosiesce de sango, penruca fruntile vostre nu rosiescu de pecatele, ce le faceti! Vedeti cum se intuneca ochîl lui, penruca pasceti ochii vostri pe lucruri pecatoase. Vedeti cum se pleca capulu lui su sarcin'a doreriloru, penruca cugetati rele sî neiertate in capetele vostre. Oh ce reu trebuie se fia peccatulu, candu se poftesce o facere destulu, o sierfa ca acest'a pentru densulu! Sî deca Ddieu a pedepsitu intr'atâta pre Fiinlu seu unulu nascutu pentru pecatele lumii, cu ce pedepsa ne va lovi pre noi pentru pecatele nostre? Deca nu vomu grabi a le spalá cu lacrima de pocaintia. Dar ore se fia intre noi r'unulu, care se nu voiesca a face acest'a! Domne! Tu cunosci animale. Privesce toti suspinámu, toti strigámu la tine petrungi de pocaintia sî dorerea cea mai adenca, Dâ-ne Domne! cunun'a ta de spini, se o apesamu in capetele nostre, pana ce va acide tote cugetele rele. Dar ce dîcu? Cunun'a de spini! oh slabitiunea nostra ar cadé morta sub atâta greutate; dâ-ne numai unu spinu din cunun'a ta, se-lu implantámu in anim'a nostra, sangele teu se se mestece cu sangele nostru, ca se ne aprindemu de iubirea, cu care tu mai nainte ne ai iubitu pre noi. Dâ-ne noue vestmentulu teu celu rosiiu, vestmentu de pocaintia, ca se facemu destulu inca in vietî'a acest'apentru pecatele nostre. Dâ-ne noue Domne! tresti'a ce o-au pusu de batjocura in man'a ta, sî prin virtutea ta fá-o ace'a in manele nostre toiagu de potere propt'a sî sprigion'a nepotintiei nostre, ca se amblamu tari sî se remanemu nemiscati in calea adeverului teu. In urma oh Isuse lasa se-ti strigámu tie, nu in batjocura ca evreii, ci cu viersulu pocaintiei: „Bucurate imperatulú nostru! Bucura-te! Sî

vena de-ti cuprinde locasiulu in anemele nostre, cari de adi inainte sunt in veci ale tale, cuprinde-le, domnesce preste densele; si deca candu-va s'aru osteni pe calea fapteloru bunc, intaresce-le cu unu picuru din sangele, ce curge din capulu teu ranitu, ca intariti se portamu lupt'a cu credintia, pana vomu primi in ceriu din manile tale cunun'a nevoscéditoria, cunun'a de invingere. Amin.

Din retoric'asacra

Despre dispunerea materiei omiletice cu privire la form'a ei.

(continuare)

2. *E s o r d u l u*.

„Dimidium facti habet, qui bene incepit“, e unu proverbu pre câtu de vechiu, pre atâtu de adeveratu. Neci odata nu straluci inse adeverulu acestui proverbu atâtu de luminatu ca in oratoria. Cine se nu scia, cà dela impresiunea prima, ce produco oratoriulu, depinde in mare parte sucesulu cuventarii sale?

Ascultatorii potu se fia dispusi bine séu reu atâtu cu privire la perso-n'a predicatoriului, câtu si cu privire la sujetulu, ce vre a-lu tractá, potu se fia distrasi mai multu séu mai pucinu, si ocupati de afacerile proprie.

Pentru acea detorinti'a oratoriului sacru este a profitá indata la inceputu de totu, ce pote sterni interesulu ascultatoriloru sei, dispunendu-i a primi cu favore cea ce vene se le adreseze; si detorinti'a lui este a incungiu-rá de alta parte totu, ce i-ar atinge neplacutu, ce i-ar desgustu séu chiaru revolt'á.

Acest'a e oficiulu esordului.

E s o r d u l u este procludulu, debutulu, intruducerea cuventarii, esordulu e unu anunciu, despre cea ce vre se propuna oratoriulu.

Scopulu esordului.

Scopulu esordului este intreitu: a castigé bunavointi'a, a captivá atentiuenea si a ajunge docilitatea ascultatoriloru, adeca a mioldiloci, ca aceia se petrunde de ajunsu in intielesulu temei, ce se tracteza. „Exordium est oratio animum auditoria idonee comparans ad reliquam dictionem“. (Cic. de inv. l. 1. c. 15).

A) Scopulu primu alu esordului este dara, a castigá bunavointi'a ascultatoriloru. Éra prin bunavointia intielegemu — díce invetiatiulu *Audisio* — acea stare, acea conditiune a sufletului, care dispune pre ascultatoriu a se intresá de cel'a care i vorbesc. Acést'a bunevointia atâtu de necesaria totu roru celoru cari vorbescu in publicu, si o va castigá oratoriulu prin o maniera blanda, pia, preventoria, prin unu limbagiu dulce, sinceru, care se-lu ¹facisioze pre oratoriu inaintea ascultatoriloru sei ca pre unu barbatu devotatu fora neci unu interesu, devotatu din anima cauzei, ferieirii loru, capre

unu amicu binevoitoriu. Anim'a e puntea, prin care ajungemu la voia; asiá dara oratoriulu sacru se se nesuesca inainte de tote a-si cuceri animele ascultatoriloru sei. Cu câtu suntemu mai convinsi, că celu ce ne cuventa este unu barbatu, care voosce sinceru binele și fericirea nostra, cu atât'a lu ascultâmu mai bucuros, și animele nostre se deschidu la cuvintele lui, ca o floare la lumin'a și caldur'a sorelui. De unde nu fora cuventu dîce Cicerone, că nu e nimicu mai importante pentru unu oratoriu, decâtu ace'a, ca cei carii lu asculta, se-lu petreca cu favore. „Nihil est in dicendo maius, quam ut favoat oratori is, qui audiet“ (de Orat. l. 2. c. 42). Audîti acolo pre marele Apostolu alu poporeloru, audîti și invetiati dela densulu maniera invetiati limbăgiu, de a ve asecurá bunavointi'a ascultatoriloru vostri : „Pavelu, servulu lui Ddieu, chiamatu Apostolu totororu celoru din Rom'a, iubitiloru lui Ddieu, daru voue și pace dela Ddieu Tatalu nostru, și dela Domnulu Isusu Cristosu. Marturia mi este Ddieu, carni sierbescu cu sufletulu intru Evangelî'a Fiîlului lui, că neincetatu facu pomenire de voi, rogandu-me totu de un'a intru rogatiunile mele, că dora asⁱ avé acum calatoria bineprimita cu voi'a lui Ddieu, ca se venu la voi. Că-ci dorescu se ve vedu, ca se dau voue ceva daru sufletescu spre intarirea vostra. Și acest'a este, ca se me mangaiu impreuna cu voi prin credinti'a cea dimpreuna a vostra și a mea. Și nu voiu se nu sciti voi fratiloru! că de multeori mi-am proposu, ca se venu la voi, și am fostu opritu pana acum, ca se am ceva fruptu și intru voi, precum și intru ceialti pagani. Eu sum detoriu atâtu eliniloru și barbariloru, ca și intieliptiloru și neintieleptiloru. Asiá dar încátu depinde dela mine, eu sum gat'a a binevesti și voue celoru din Rom'a.“ (Rom. I. 1—15) „Pavelu . . . daru voue și pace dela Ddieu . . . Multiumescu Ddieului meu in tota pomeniirea de voi. Pururea intru rogatiunea mea cu bucuria facundu rogatiune pentru voi toti, pentru impartasirea vostra intru dîu'a de antâiu pana acum, incredintiatu fiindu despre acest'a, că celu ce a inceputu intru voi lucrulu celu bunu, lu va perfectioná. Precum mi se cade a cugetá acést'a despre voi toti, pentru că ve am pre voi in anim'a și in catusiele mele, și in aperarea și adevirerea Evangeliei sunteti toti impreuna partasi darului meu. Că marturu mi este Ddieu, că ve iubescu pre voi toti cu anim'a lui Isusu Cristosu“ etc. (Fil. I. 1—9). „Pavelu . . . catra cei santi și frati credintiosi in Cris, tosu, cari sunt in Colos'a. Multiumescu lui Ddieu, rogandu-me pururea pentru voi. Audîndu credinti'a vostra cea intru Cristosu Isusu, și iubirea, icare aveti catra toti santi, dreptu acea și noi din care dî amu audîtu, nu incetâmu rogandu-ne pentru voi, și cerendu, ca se ve impleti de cunoscinti'a voiei sale, intru tota intieleptiunea și intielegerea sufletesca. . . . . Acum me bucuru intru patimele mele pentru voi, și implinescu lipsele necasuriloru lui Cristosu in trupulu meu pontru trupulu lui, care este basorie'a careia m'am facutu eu sierbitoriu dupa oficiulu lui Ddieu, care mi s'a datu mie spre voi, se implinescu cuventulu lui Ddieu“ etc. (Col. I. 1—26.)

Intrebu acum, este ore cu potintia, a nu primi cu bunavointia cuvintele unei anime iubitorie si ingrigitorie ca acest'a? Este ore cu potintia a rezista invetiaturilor unui barbatu, ale carui cuvinte sunt o expresiune atat de sincera si fidele a iubirii si simpatiei, ce ne pastreza cu atat'a teneretia in preptulu scu?

Unu predicatoriu orecare voindu a indemná pre ascultatorii sei la indurare si iubire catra cei seraci si lipsiti, incepe cuventarea sa intermini ca acestia: „Venu a pleda inaintea vostra pentru o cauza, care sum securu a o castigá. Cunoscú caritatea vostra. Astadi nu ve voiú adresá cuvinte, cari dogenescu si rosinoza, ci cuvinte, cari incurageza si binecuventa“ etc.

Unu altulu voindu a propune unu adeveru mai aspru popurului, ce lu ascultá, incepe cam in terminii urmatori: „Mi veti iertá a ve spune adeverulu. Voi iubiti adeverulu, poporul nu si-a fostu neci odata dusmanu ste onusi“ etc.

Au este cu potintia, ca nesce cuvinte ca aceste, pronuntiate intru unu linhagiu dulce, cu o maniera blanda, se nu stérnesca in anemele ascultatoriloru sentiemintele cele mai binevoitorie catra person'a oratorului sacru, si catra sujetulu, ce densulu si-propune a-lu tractá?

Nu potemu trece peste acestu pasagiu, fora a dá inca locu unei pagine fr umose din elocinti'a francesca; intielegemu inceputulu defensiunii Ludovicu XVI. tinue inaintea conventiunii prin M. Deséze, precum urma:

„Representanti ai natiunii! Sosi dara in fine momentulu; candu Ludovicu, acusatú in numele popurului francescu, capeta ascultare in midiloculu acestui poporu chiaru! Sosi momentulu candu incungiuratu de consiliiele, ce i le-a datú umanitatea si legea, pote infacisia natiunii operarea, ce marturisesce anim'a sa, si pote desvelí inaintea ei intentiunile, ce l'au insufletitu totu deun'a! Eca liniscea chiaru, ce me incungiura, mi-anuntia, ca diu'a dreptatii a urmatu díleloru de man'a si de pripire; ca acestu actu serbatorescu nu e neci de cum o forma desierta; ca tempulu libertatii e totu odata si celu alu nepartíalitatii; ca legea comanda, si-cá omulu. ori cine se fia, stranusu in starea umilitoria de acusatú, totu de una e siguru a chiamá asupra sa atentiunoa si interesulu chiaru acelorú, cari lu-persecueza. Eu dícu omulu oricare se fia, pentruca Ludovicu in adeveru nu e mai multu de cátu unu omu. Elu nu mai esereza potere; elu nu mai pote nimica, elu nu mai pote insufflá frica, elu nu mai pote oferí sperantia; acest'a e dara momentulu, candu voi i sunteti detori nu numai cu cea mai multa dreptate, ma; cutozu a díce, cu cea mai mare favore.

Asi voi se potú fi auditu in acestu momentu de Franci'a întrega asi voi, ca acest'a incapere se se pota mari de odata spre a o cuprinde! Eu scíu, ca vorbindu catra reprezentantii natiunii, vorbescu catra natiune insasi; inso e iertatu fora indoiela lui Ludovicu a se gelí ca o multíme nemesurata de cetatiani a fostu silita a crede inculpatiunile aduse in contra lui; si ei acuma

nu sunt la îndemana a pretuii răspunsurile, cari le restorna. Cea la ce aspira mai multu e de a arată, cumca elu nu e vinovatu; acést'a e unic'a sa oftare, uniculu seu cugetu. Ludovicu scie bine, că Europ'a ascepta cu ne liniscire judeca'ta, ce veti se o faceti; inse elu gandescce numai la Francia. Elu scie că posteritatea va culege odinora tote particелеle acestei mari discusiuni, ce s'a redicatu intre o natiune și intre unu omu, inse Ludovicu cugeta numai la contemporanii sei; elu ofteza numai a desamagi. Noi insine aspiramu numai a-lu aperi, noi voimu numai a-lu justificá. Noi uitámu ca și densulu Europ'a, carea ne asculta noi uitámu posteritatea, a carii opiniune acú se pregatesce. Noi voimu se vedemu numai momentulu de facia, noi suntemu ocupati numai cu Ludovicu, și noi vomu crede, că amu implinitu chiamarea nostra candu vomu fi demustratu, că e nevinovatu!"

Unu esordu ca acést'a erá prea acomodu de a castiga bunavointi'a judeciloru și a ascultatorloru pentru marele acusat, deca unu numeru insemnatu dintre densii nu erau cu totulu surdi la tota vocea dreptatii și a umanitatii!

B) Scopulu alu doile alu esordului este, a castigá, séu ca se ne esprimu asiá, a captivá atentiunea ascultatoriloru. Eca un'a dintre tainele cele mai mari ale elocintiei! Neascultarea, dormecarea, distragerea ascultatoriloru ar fi o stenca, in care s'ar frange tota nesuinti'a predicatoriului

Miedilocenele cele mai practice, pentru de a sterni atentiunea ascultatoriloru sunt; a) intonarea corespundiatória a insemnatii materiei tractande. De acestu miedilocu se folosescce facundulu Cicerone in esordulu vorbirii sale a patr'a in contra lui Verre, unde vorbesce despre furturile acestuia in modulu urmatoriu: „Venu acum la petrecerea favorita (studium) alui Verre, cum o numescce elu, la morbulu și furi'a lui, cum i dăcu amicii, la rapirile lui, cum se esprimu sicilianii. Éra eu cum se o numescce, nu sciu. Eu ve voiu propune voue fapt'a, voi se o judecati dupa fiinti'a, nu dupa numele ei. Inainie de tote se eunosceți oh judeciloru! firea ei, dupa acea dora nu ve va fi greu a a aflá, cum se o numiti. Eu negu de a fi fostu in Sicili'a in acést'a provincia atâtu de manosa, atâtu de antica, care numerá familie atâtu de multe și avute, vre unu vasu de argintu, vre unu vasu corinticu și deliacu; vre o petra scumpa, vre o margea, vre o statua de aur, de osu de elefantu, séu de marmore: negu de a fi fostu in dens'a vre o pictura, vre o brodaria, ca se nu o fia poftitu, se nu o fia cautatu, și deca i-a placutu, se nu o fia instrainatu. Intru adeveru dăcu multu, dar ascultati din ce cauza dăcu. Că-ci nu le aducu tote aceste inainte pentru de a spori la cuvinte, séu pentru de a esagerá foradelegea candu dăcu, că din tote aceste nu a lasatu nimicu in tota provinci'a, vorbescu adeveratu, nu cum e datin'a acuatoriului, marindu lucrulu. Ca se me esprimu mai apriatu: nu a fostu nimicu neci intr'o casa privata, neci chiaru in tergusioarele cele mai mico, neci intru unu edificiu publicu, neci chiaru in temple, neci la unu sicilianu, neci la unu cetatianu romanu; nu a fostu nimicu in tota Sicili'a, neci bunu privatu, neci publicu, neci sacru, neci profa-

nu, ce i cadîu în ochi sî i află placerea, ca se nu-lu fia rapitu. Dar cu ce se incepu, deca nu cu cetatea favorita alui Verre? Cu cari se incepu, deca nu chiaru cu aceia, cari te comenda? Că-ci deca voru vedé, ce nerofnatu ai gefuitu chiaru sî între clientii tei, între mamertini; usioru si- voru poté intipui, cum te-ai portatu între aceia, cari te urescu, cari te gonescu, cari te acusa.“

Dar se ne reintorcem era la Apostolu lu nostru elocinte, la S. Pavelu. Intipuiti-ve, că lu vedeti inaintea Areopagului, incungiuratu de o multîme de ateniani onorati, sî standu elu în miedilocu, de odata incepû a le binevesti: „Barbatîloru ateniani! intru tote ve vedu pre voi ca cum ati fi forte superstitiosi, Pentru că trecundu sî privindu inchinatiunile vostre (statuele zeilor vostri), am aflatu sî unu altariu, intru care eră scrisu: Zeului necunoscutu! Pre care lu onorati dara voi necunoscundu-lu, pre acest'a lu vestescu eu voue. Ddiu, care a facufu lumea, sî tote cele ce sunt în dens'a; acest'a fiindu Domnulu ceriului sî alu pamentului, nu locuesce în biserice facute de mane; neci se sierbesce de mane omenesei, ca sî cum ar avé trebuintia de ceva, deorece elu da totororu vietia sî suflare sî tote. . . Intru densulu vietiuimu, sî ne miscămu si suntemu“ etc. (Fapt. Ap. XVII. 22—29)

b) Unu altu miedilocu, de a sterni atentiunea ascultatoriloru pentru cuventare este, de arată legatur'a sî relatiunea, ce este intru sujetulu, ce se tracteza sî între ascultatori. Vieira incepe cuventarea sa pentru serbatoarea totororu santîloru atfelu: „Serbatoarea, ce se celebreza astadi de baserica, este o serbatoarea generale, sî totu odata cu totulu speciale. Generale că-ci incependu cu Cristosu, isvorulu santîei, sî cu prea curat'a fetiora, regin'a totororu santîloru, celebrămu astadi o serbatoare intru onorea totororu angeîloru, intru onorea patriarciloru etc. Ci accés'ta este totu odata o serbatoare cu totulu speciale; că-ci astadi celebreza baseric'a santii fiacarui poporu, santii fiacarei tiere, santii fiacarei cetati, santii fiacarei familie. Vedeti dar, cum serbatoarea acés'ta este o serbatoare pentru noi toti. Că-ci intru adeveru nu va fi neci o familia crestina, care se fia atātu de lipsita de daruri, ca se nu fia avutu santi între mosii sî stramosii sci.“ Unu frumosu esemplu ne intinde în genulu acest'a sî Bossuet în cuventarea sa funebreale asupra Enrietei din Angli'a, candu incepe asiá: „Eu venu a deplange intru o singura nefericire, tote calamitatfle genului omenescu, sî a face se vedeti într'o singura morte, mortea sî desiertatiunea totororu martiriloru omenesci.“ etc.

(va urmá)

Poesia

Amorul mamei *)

Ah! vina fiu iubite, frumosulu miou amoru,
 De ti-pune a ta frunte pe sinu-mi ardiatoriu!
 Cu bucl'a ta blondiua, cu chipulu teu voiosu,
 Cu fruntea ta senina esci angeri de frumosu!
 Chiaru sant'a Nascatoria, acum de te-ar vedé,
 Ar crede, ca-i copilu i, de versta-ti candu erá
 Ah! vina-a mea vlastare, caci dupa Domnedieu,
 Eu n'am nimicu mai mare decâtu amorulu teu.
 Ce fugi de lenga mine? ca-ci tremuru! Sta aci,
 Ca se to'nvetiu mai bine cum sciu a te cubi!
 Nu merge longa soba coptoriu ca focu-i ardiatoriu,
 Si degetulu ti-e fragedu, frumosulu miou amoru!
 Nu merge leuga scara, ca-ci scar'a este rea,
 Sî pote fora veste pe dens'a vei cadé.
 Nu merge catra apa, caci ea pe sinulu seu,
 Perfida ar vr'e pote s'adorma capulu teu!
 Nu scii câtu tienu la tine; ah! scii câtu te iubescu:
 Cã tremuru de nesatiu, la tine candu privescu.
 Mai scii, ca pa ta'n diu'a candu Domnulu mi-te-a datu
 O alta sarutare decâtu a mea n'ai tuatu.
 Ce mare fericire in sufletu eu sent amu.
 Candu sinulu miou celu fragedu pernutia ti-lu faceam!
 Sî candu redicai ochii sî mi-surideai merou,
 Atunci eram nebuna uitam pe Ddiu! **)

*) Reproducemu acést'a poesia frumoasa din „Romanulu“. Ne place a vedé pre p oetii nostri inspirati de asteliu de sentieminte fragede si nobili. Tineriloru frati! cari grabiti in susu la Parnasu' invetiati a nu bate pana la asurdire totu aceasi corda a nu cantá pana la asurdire totu aceasi corda a nu cantá pana la gretia totu aceasi horia despre amore, despre amorea, ce se tavelosce prin tina, despre amorea, care nn ve intinde o fericire mai inalta, decâtu: „a furá unu sarutatu depe buzele vergine a desmierdá doi bobocci, si a mori in clipita!“ Asteliu de incolfiture ale frumosului, cari implu pre unu sufletu candidu de gretia si compatimire, si facu a rosí fruntea cetitorieloru nevinovate, nu sunt pentru poesia. Venimulu lasati-la acolo, unde-i e loculu, in apoteca! Red.

**) Acestu siru ni se pare nefericitu, si detrage multu caracterului fragedu, delicatu alu poesiei. E multu mai naturale ca o mama incantata de fericirea, ce o sentiosce, leganaudu baiatielulu seu in braciule-i iubitorie, se sboro cu sufletulu seu la cariu, se-si aduca a minte de creatoriulu, ce i l'a datu decâtu se se scobora la pamentu si se uito pre Ddiu. Erá mai bine a tiase ide'a asiá: „Sî candu redicai ochii, si-mi surideai merou, Pareu că vedu unu angeru, seu: pareu că sentiu totu raiulu, desciusu in sinulu miou.“ Red.

Voiosă și ntristată, eu dulce ti-cantam :
 Pe leaganu rădămăta meu te sarutam.
 Și cându cu-a tale brație de gutu-mi te-acatiai,
 O santa bucuria în sufletu mi-tornai. . . .
 Atuncia mai cu sena, în sant'a, marea dî,
 Cându numele de, „mama“ din gur'a ta eși ;
 Mi surideai cu gratii, ér' eu te'mbracisiam ;
 Cu dragu mi-diceai „mama“, și altu nimicu nu vroam !
 Chiaru deca alta vorba tu n'ai fi pronuntiatu
 Pre mine numai ast'a totu m'ar fi'ndestulatu ! . . . .
 Cându te facusi mai mare, atuncia te'nvetiam
 O santa rogatiune . . . cu tine me'rogam !

Se dice dragulitia, că'n ceriulu lucitoriu
 Jubirea este mare, e unu divinu amoru.
 Asiă pote se fia ! Dar ca amoru-mi santu,
 Nu credu se fia altulu în ceriu și-pe pamentu !
 Ah ! vina lenga mine, sublimulu meu amoru
 De ti-pune a ta frunte pe sînu-mi ardioriu !
 Fi veselul totu deuna, de vrei se fiu și eu. Library Cluj
 Că-ci sci, că intristarea-ti mi-face mare reu.
 Cându tu cu ochii'n lacrimi, mi-ceri se ti- dau cev'a,
 Me rogi pentru vr'unu lucrul, ce nu se pote dá,
 Asi vre se am potere, cum are Domnedieu,
 Se ti-implinescu vointi'a, se vindecu dorulu teu.
 Totu binele posibilu, ce Ddiu a datu
 Asi vre se se de tîe, se fi indestulatu !
 De vrei, copilul iubitu ! se ceri sangele meu,
 Eu tî-lu voin dá indata, ti-juru pe Domnedieu !

Ah ! vina-a mea victia ! frumosulu meu amoru,
 Se punu o sarutare pe ochiu-ti lucitoriu !
 Și mi-spune, că în lume tu dupa Ddiu,
 Nu ai nimicu mai mare, decâtu amorulu meu !
 Că numai pentru mine în lume vei trai ;
 Dî : „Mama ! eu pe tine în veci te voui iubi !“
 Și nu voescu, dragutia, altu nume mai frumosu ;
 Nu voui se am altu nume, ori cătu de gloriosu !
 (Romanulu)

J. C. Fundescu.

Poesie din autorii franci

Meditatiune de Alf. Lamartine.

Si-oceanulu s'apesase ca o ola spumatoria,
Ca s'astempera'n clipit'a candu vapai'a a'ncetatu,
Si tragundu-si de la maluri und'a inca-aboratoria,
Spre culcusi in patu-i mare suspinandu s'a asiediatu.

Sorele spre asfintre de pe nuori cadiuse'n unde,
Si pe marea purpurina ca unu globu palidu plutea;
Apoi facia'i sangerosa incepú se se cufunde,
Ca o nae-ardienda'n flacari, candu acusi se va necá.

Ceriulu trase-o pandia negra, si pe malu borea de sera
Se oprise in sbordare, standu uimita si-amutíndu,
Umbrele in cursu pornira, si sub hain'a loru cernita
De o data ceriuri, ape disparura immurgindu.

Totu asiá si'n alu mieu sufletu se umbriá intr'e mesura
Strepetu, larma pe incetulu sughitiandu se nedusiá,
Si unu ce in pieptu la mine, ca si vocea din natura,
Se rogá, si'n suferintia binecuventandu plangea.

Si colo spre asfintire printr'o porta aurita
Snopi de radie lucitorie preste unde strabateau ;
Si unu nuoru, incinsu in sange, ca o pandia respandita,
Coperiá for'a le stinge cele flacari, ce ardeau.

Umbre, ventu, talasuri, se vedeau intr'o grabire,
Cá alerga spre cea para, ce'ncepea a se topi ;
Par' cá tote, ce vieza, si cu ele'ntreg'a fire,
Candu lumin'a li s'ar stinge, aveau frica, de-a mo ri.

Intr'acolo-si luá sborulu pulberea de pe pamenturi,
Spum'a alba intr'acolo preste unde alergá ;
Si privirea-mi lunga, trista, retocindu in late ganduri,
Le urmá, si for' dorere cu plansori se rourá.

Tote'n nopte disparura, numai sufletu'n tristetia
Mi-remase golu sî langedu, ca sî ceriulu invelitu.
Si-o unica cugetare, ca o statua maretia
In desierturi reslatite, de odat' mi s'a trezitu !

Oh, voi flacare divine ! Oh ! pamentu fora lumina,
Nuori sî venturi sboratorie, unde, unde ve grabiti ?
Pulviora, spuma, nopte ! sufletu, tu, privire lina !
Spuneti, tote de pe lume, la ce maluri pribegiti ?

Ah, la tine, Totulu mare ! tu lumina nefnita ;
Că-ci in tine noptea, diu'a sî spiritulu va fini !
Tu esci marea Esistintiei, vasta sî nemarginita
Sî cu tine vieti'a nostra pe eternu se va uni !

Elia Traila.

BCU Cluj / **Premiei.** University Library Cluj

Suscrisulu pentru de a sterni între p. o. membrii ai clerului romanu o emulatiune nobile, cu acest'a venu a escrie unu premiu de 4 galbeni pentru cea mai buna predica pe Dominec'a S. Rosalieloru.

Doritorii de aconcure la acestu premiu, se binevoesca a-si strapune operatele la suscrisulu pana in 15 Mart. st. v. nesmintitu : alaturandu si o epistola sigilata, care se contiena unu motto si numele autoriului.

Redact.

Premiulu alu doile

Asemene mai escriu si unu altu premiu de 4 galbeni: pentru cea mai buna predica la mortu cu iertatiuni, care pote tracta despre ori-ce materia acomodata la asemene ocaseuni.

Operatele concurende se se strapuna la suscrisulu celu multu pana in 31 Martiu st, v. alaturandu si la aceste o epistola sigilata, care se contiena unu motto si numele autoriului.

Criticarea se va face prin barbati competinti, cari i va rogá redactiunea anume spre scopulu acest'a. Redact.

Almanaculu Culteloru din Romania de eruditulu nostru V. Alesandrescu Urechia. cuprinde statistic'a culteloru din patriira romana, si unele acete si date prea interesante la istori'a acelor'a. Vomu reveni in scurtu la acestu Almanacu intru unu articlu speciale.

Foie noue. „Federatiunea“ diurnalu politicu, literariu etc. ese in Pest'a sub redactiunea bravului literatu D. Alesandru Romanu de patru ori pe septemana; pretiulu pe anu 15 fl. v. a. „Transilvani'a“ organulu Asociatiunii nostre transilvane, ese de doue ori pe luna in Brasiovu sub redactiunea veteranelului anteluptatoriu alu causei natiunale, D. Giorgiu Baritiu, pretiulu pentru membri 2 fl. v. a. pe ann, pentru nemembri 3 fl. v. a. Le recomandáuuu atentiunii publice.

Post'a Redactiunii.

M. O. D. J. O. in Lugosiu: Prenumerantii i-am primitu, i-am inserisac pre toti; ti multiumimu pentru ostenela. Cu privire la cehu altaltu cuprinsu alu epistolei, ce ne adresezi, ti vomu respunde in scurtu prin epistola; credu cá va succede.

G. J. in Mofinu: Ti-a sositu col'a gola, si pari cam ingrigitu, cá o intreprindere atátu de necesaria clerului ca acest'a, nu va fi in destulu spriginita. Gugetu a-ti face ó placere si mangaiare descoperindu-ti, cá numeru lu prenumerantiloru nostri s'au ucicatu acum bino peste 990, si inca ne totu venu abonaminte. Mai mare spriginu ne-a intempinatú din Blasiu si din Sábiiu. Asiá dara in contra indiferentismului, care au ingropatu la noi atáte intreprinderi frumose, noi nu avemu a ne cai. Dorinti'a esprimata la calcâiulu epistolei ne magulesce multu, si o vomu implini bucurosu din candu in candu, dar lucrurile sunt multe, si tempulu sbora nereparabile. Nu ai ceva pentru Amvonu?!

J. P-iu prof. in Naseudu: Ne-ai imbucurá frate! deca ne-ai tramite vre o floricea din Parnasu. Aru fi binevenite si alte lucrari,

T. V. in Borgo: si M. P. in B. Tiha. Ne-ati tramisu odata prenumeratiune pe unu diumetate de anu. Intre prenumerantii, cari binevói a ni-i tramito Rdis. D. Gr. Moisil era ve aflámu inserisi pe unu diumetate de anu. Identitatea numelui si identitatea persoanei, pentru acea sum'a acést'a vi o amu scrisu pentru sem. alu doile. Deca nu ar fi asiá, ve rogu se mi dati deslucire.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **Justinu Popftu.**

Cu tipariulu lui **JULIU NOSEDA.**